

N:o 16.

Ank. till Riksd. kansli den 5 maj 1906, kl. 12 midd.

Betänkande, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition angående vissa ändringar i gällande förordning angående stämpelafgiften, dels ock i ämnet väckta motioner.

(I:a A.)

Under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 18 nästlidne april har Kungl. Maj:t i en till Riksdagen aflåten proposition, n:o 126, af samma dag, hvilken proposition hänvisats till bevillningsutskottet, föreslagit Riksdagen att besluta, *dels* att 8, 9, 27 och 54 §§ i kungl. förordningen angående stämpelafgiften skola erhålla den ändrade lydelse, ett vid propositionen fogadt förslag utvisar, *dels ock* att de i 8 och 54 §§ af förslaget införda bestämmelser angående aktie- och lottbrefs förseende med stämpel, då sådan handling af vederbörande bolag utfärdas, och ansvar för underlåtenhet att i sådant fall belägga densamma med föreskrifven stämpel skola träda i kraft den 1 juli 1906, men öfriga i förslaget innefattade nya eller förändrade bestämmelser den 1 januari 1907.

Kungl. Maj:ts proposition.

Jämlikt 40 § riksdagsordningen afgifver bevillningsutskottet härmed utlåtande öfver ej mindre omförmälda proposition än äfven följande inom Riksdagen väckta, till bevillningsutskottet jämväl hänvisade motioner rörande stämpelbeskattningen, nämligen n:o 41 inom Första Kammaren af herr *Lindgren* samt inom Andra Kammaren n:is 11 och 161 af herr *V. L. Moll* och n:o 162 af herr *O. A. Ericsson* i Ofvanmyra. För innehållet af dessa motioner kommer utskottet att här nedan redogöra.

Motioner.

Enligt här ofvan åberopade statsrådsprotokoll har chefen för finansdepartementet vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t anfört följande:

*Departementets
chefens
yttrande.*

»Vid underdånig föredragning den 13 sistlidne januari af de till statsregleringen för år 1907 hörande frågor hemställde jag, att till täckande af de för samma år beräknade statsutgifterna en ökad stämpelbeskattning skulle anlitas; och föreslog jag i sådant hänseende dels höjning af stämpelafgiften vid lagfart å köp eller byte af fast egendom, dels ock införande af stämpelafgift för aktier och banklotter, då sådana af vederbörande bolag utsläppas eller från en till annan öfverlätas.

Jag anhåller nu att få framlägga det förslag till ändringar i gällande stämpelförordning, som däraf påkallas.

I fråga om beloppet af de ifrågavarande stämpelafgifterna föreslog jag vid ärendets föredragning den 13 januari med hänsyn till storleken af då beräknade statsutgifter, dels att den allmänna lagfartsstämpehu, hvilken nu utgör 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af fastighetens värde, skulle höjas, för fastighet å landet till 80 öre och för fastighet i stad till 1 krona, samt att de ifrågasatta stämpelafgifterna för aktier och banklotter skulle bestämmas till en procent af värdet å aktie eller banklott vid emission af nya sådana — dock att stämpelfrihet skulle medgifvas för aktier eller banklotter, som utsläppas vid bildande af nya bolag — och en half procent af värdet, beräknadt i visst förhållande till de senaste årens utdelning, vid öfverlåtelse.

Sedan dess hafva emellertid vid pröfningen af de utaf Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen framställda anslagskraf af Riksdagen gjorts indragningar och besparingar, uppgående sammanlagdt till ganska afsevärda belopp. Äfven med tagen hänsyn därtill, att den höjning af punschskatten, som af Kungl. Maj:t föreslagits, icke af Riksdagen bifallits, torde därför, enligt hvad af mig anställda beräkningar gifva vid handen, till fyllande af statsutgifterna för nästkommande år — dem gifvetvis oberäknade, som äro afsedda att täckas genom lånemedel — ökad eller ny beskattning icke behöfva anlitas i fullt den utsträckning, som af mig vid den förberedande behandlingen af statsregleringen ställdes i utsikt.

Med anledning af nu berörda förhållanden har jag funnit mig föranlåten att vidtaga sådan jämkning i de af mig förut i omförmälda hänseenden framställda förslag, att stämpelafgiften vid ansökning om lagfart å köp eller byte af fast egendom i regel skulle sättas till 80 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde, såväl då ansökningen gäller fastighet i stad som då densamma afser fastighet å landet,

samt att stämpelafgiften vid öfverlåtelse af aktie eller banklott skulle utgå med endast en fjärdedels procent af aktiens eller lottens värde. I hvad mån detta skulle föranleda till minskning i de förut beräknade inkomsterna af de ifrågakommande afgifterna, därom anhåller jag att strax få närmare yttra mig.

Under förutsättning att den allmänna lagfartsstämpeln höjes på sätt jag nyss föreslagit, torde för bibehållande af den nuvarande proportionen mellan den allmänna lagfartsstämpeln och den stämpelafgift, som skall utgöras, då lagfart på grund af köpe- eller bytesafhandling sökes för aktiebolag, som icke drifver bankrörelse, sistnämnda afgift, hvilken nu utgår med 1 krona 20 öre för hvarje fulla 100 kronor af fastighetens värde, böra i motsvarande mån höjas, eller således till 1 krona 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af samma värde.

Därest en höjning till nämnda belopp af den allmänna lagfartsstämpeln vid köp eller byte af fast egendom vidtages, läser vidare af skäl, som jag redan vid den tidigare behandlingen af hithörande frågor framhållit, en motsvarande höjning jämväl af stämpelafgiften vid lagfart å gåfva af fast egendom, som gifvits till skyldeman i rätt nedstigande led — hvilken afgift enligt nuvarande bestämmelser utgår med 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde — böra äga rum.

I enlighet härmed skulle således äfven sistnämnda afgift höjas till 80 öre för hvarje fulla 100 kronor af fastighetens värde.

Däremot erfordras icke någon förhöjning i den nu stadgade stämpelafgiften vid lagfart å gåfva af fast egendom, som gifvits till annan än skyldeman i rätt nedstigande led. Sistberörda afgift utgår nämligen redan nu med 1 krona 60 öre för 100 kronor, eller således med samma belopp som det högsta, hvilket enligt det af mig nu framställda förslaget skulle ifrågakomma vid lagfart å köp eller byte.

Af inom finansdepartementet tillgängliga uppgifter angående beloppet af de stämplars, som användts för stämpelbeläggning vid lagfart af köpe- och bytesafhandlingar angående fast egendom samt gåfvobref angående sådan egendom, gifven till skyldeman i rätt nedstigande led, framgår, att under femårsperioden 1900—1904 dessa stämplars uppgått till följande belopp:

år 1900: å köpeafhandlingar	kr. 1,853,818: 40	
„ bytesafhandlingar	„ 44,548: 20	
„ gåfvobref (till skyldeman i rätt nedstigande led)	„ 11,511: 40	kr. 1,909,878: —

år 1901:	å köpeafhandlingar	kr. 1,811,110: 65		
	„ bytesafhandlingar	„ 46,516: 80		
	„ gåfvobref (till skyldeman i rätt nedstigande led)	„ 12,668: —	„	1,870,295: 45
år 1902:	å köpeafhandlingar	kr. 2,089,064: 80		
	„ bytesafhandlingar	„ 58,928: 20		
	„ gåfvobref (till skyldeman i rätt nedstigande led)	„ 7,290: —	„	2,155,283: —
år 1903:	å köpeafhandlingar	kr. 2,636,579: 70		
	„ bytesafhandlingar	„ 99,143: 40		
	„ gåfvobref (till skyldeman i rätt nedstigande led)	„ 11,610: —	„	2,747,333: 10
år 1904:	å köpeafhandlingar	kr. 2,524,276: 15		
	„ bytesafhandlingar	„ 79,482: —		
	„ gåfvobref (till skyldeman i rätt nedstigande led)	„ 8,084: 20	„	2,611,842: 35

eller således i medeltal för dessa fem år 2,258,926 kronor 38 öre.

En tredjedel af detta belopp utgör 752,975 kronor 46 öre. Den nu föreslagna höjningen i ifrågavarande stämpelafgifter — hvilken höjning motsvarar en tredjedel af de nuvarande afgifternas belopp — torde därför kunna antagas komma att medföra en ökning i statsinkomst af minst 753,000 kronor.

Enligt den till innevarande års Riksdag aflåtna nådiga propositionen angående statsverkets tillstånd och behof beräknades, under där angifna förutsättningar, de föreslagna höjningarna i lagfartsstämpeln tillföra statsverket en ökad inkomst af 1,100,000 kronor. Genom den nu gjorda modifikationen i förslaget skulle således den i ifrågavarande hänseende beräknade ökningen i statsinkomst minskas med 347,000 kronor.

I samband med frågan om lagfartsstämpelns höjande i nu omnämnda fall tillåter jag mig att upptaga äfven en annan fråga, hvilken med den förra, åtminstone delvis, äger sammanhang.

Såsom allmänt känt torde vara, inträffar ofta, att den lagstadgade skyldigheten att inom viss tid söka lagfart eftersättes och att ansökning om lagfart göres först långt efter den i lag föreskrifna tiden.

Häremot finnes för närvarande intet annat direkt korrektiv, än att rätten kan, på yrkande af allmänna åklagaren eller af den, hvars rätt är af lagfartsansökningen beroende, genom vite tillhålla den försumlige att fullgöra sitt åliggande. Detta korrektiv har emellertid, enligt hvad erfarenheten gifver vid handen, visat sig icke vara tillräckligt verksamt. Då det tydligen ur flera synpunkter är af vikt, att lagens stadgande i ifrågavarande hänseende efterlefves, synas kompletterande bestämmelser i sådant syfte erforderliga. Detta torde utan rubbning i gällande förordning om lagfart i ganska väsentlig mån kunna vinnas genom att i det fall, att fångeshandlingen för lagfart företes först efter föreskrifven tid, höja beloppet af den stämpel, hvarmed handlingen eljest vid ansökning om lagfart skall förses; och vill jag, efter samråd med chefen för justitiedepartementet, i sådant afseende föreslå, att, under nämnda förutsättning, ifrågavarande stämpelafgift bestämmas till dubbla beloppet af hvad eljest skulle utgå.

Enligt gällande bestämmelser ifrågakommer särskild lagfartsstämpel icke vid ansökan om lagfart på grund af giftorätt, arf eller skifte af bolags samfällda gods. Ett stadgande i förevarande syfte skulle alltså icke erhålla tillämpning å alla de fall, då lagfart sökes efter utgången af den föreskrifna tiden. Denna omständighet synes dock icke innefatta något afgörande hinder mot den föreslagna förändringen.

De handlingar, hvilka stadgandet sålunda skulle träffa, äro fideikommissbref, gåfvobref och testamenten om fast egendom, samt köpe- och bytesafhandlingar om sådan egendom äfvensom bref eller resolutioner om skattelösen af kronojord. Att den för nu ifrågavarande fall föreslagna höjningen af stämpelafgiften vid lagfart icke afser den stämpelafgift, som vid ansökan om lagfart på grund af fideikommissbref eller testamente utgör en motsvarighet till arfsskatten och utgår efter enahanda grunder, som gälla för beräkning af stämpel å andel i död mans bo, utan endast den särskilda lagfartsstämpeln, hvilken nu är bestämd till 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af fastighetens värde, framgår af hvad jag förut yttrat.

I det föreliggande förslaget till ändringar i stämpelförordningen hafva intagits bestämmelser äfven i nu angifna syfte.

Därest dessa bestämmelser i förordningen införas, torde detta böra föranleda jämkning i ett i stämpelförordningen nu förekommande stadgande. I 9 § af förordningen är nämligen föreskrifvet, att till köpe- och bytesbref, på grund hvaraf lagfart sökes, kontrahenterna skola, om ej annorlunda aftalats, bestå hälften hvardera till stämpeln. Enär det emellertid icke kan anses med billighet öfverensstämmande, att en

tidigare ägare får vidkännas högre stämpelbeskattnings på grund af den nye ägarens försummelse, torde till nämnda stadgande böra göras ett tillägg af innehåll, att nye ägaren ensam skall bestå den förhöjning i stämpeln, som kan inträda i följd däraf, att lagfart sökes senare än efter lag bort ske.

Hvad angår den föreslagna stämpelafgiften vid emission af aktier eller banklotter, synes denna afgift, såvidt angår aktier, böra utgå, så snart dessa tillhöra en emission, vidtagen för ökning af det vid bolagets bildande tecknade aktiekapital och, i fråga om lotter i solidariska bankbolag, icke blott vid emission af nya hufvudlotter för ökning af grundfonden, sådan denna ursprungligen bestämts, utan äfven vid emission af nya kommanditlotter för ökning af den förut bestämda kommanditfonden.

Nyssnämnda stämpelafgift synes lämpligast böra beräknas i förhållande till det belopp, hvarå aktien eller banklotten lyder, såvida ej enligt bolagets beslut för densamma skall erläggas betalning med högre belopp, i hvilket fall stämpeln bör beräknas efter det högre beloppet.

Då aktie kan lyda å så lågt belopp som tio kronor, bör stämpeln lämpligen sättas till tio öre för hvarje fulla tio kronor af det belopp, hvarå stämpeln skall beräknas.

Uppbörden af stämpelafgiften synes enklast kunna ske genom aktie- eller lottbrevfets beläggande med stämpel. I kontrollens intresse synes ansvarigheten för, att föreskrifterna om stämpelbeläggningsen varda behörigen iakttagna, böra åligga samtliga ledamöter i vederbörande bolags styrelse, såvida ej styrelsen uttryckligen öfverlämnat tillsynen öfver nämnda föreskrifters fullgörande åt en eller flera af styrelsens ledamöter, i hvilket fall ansvarigheten bör åligga desse.

Då i förslaget beträffande aktiebref stadgas, att sådan handling skall förses med stämpel, då den af aktiebolag för ökning af aktiekapitalet utfärdas, åsyftas därmed äfven aktiebref, som utfärdas af bankaktiebolag, något som jag anser mig böra anmärka därför, att i lagen om bankaktiebolag sådant bolags aktiekapital benämnes grundfond.

Vidkommande stämpelafgiften vid öfverlåtelse af aktier eller banklotter, skulle denna, enligt det uppgjorda förslaget, utgå vid öfverlåtelse, som äger rum mellan lefvande, eller, närmare bestämdt, vid öfverlåtelse genom köp, byte eller gåfva, men däremot icke vid öfverlåtelse genom testamente, i hvilket fall öfverlåtelsen redan nu är föremål för beskattning enligt de grunder, som gälla i fråga om stämpelafgift för andel i död mans bo.

På sätt jag får anledning att längre fram närmare beröra, skulle enligt förslaget äfven vid öfverlåtelse af aktier och banklotter afgiften uttagas genom aktie- eller lottbrevfets förseende med stämpel.

I detta sammanhang vill jag i förbigående nämna, att, enär enligt gällande stämpelförordning afhandling om gåfva af lös egendom skall vid utgifvandet förses med stämpel — utgörande, då egendomen gifvits till skyldeman i rätt nedstigande led, 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde och i annat fall 1 krona 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af samma värde — till undvikande af dubbelbeskattning i det fall att aktie eller banklott bortgifves genom skriftlig afhandling i förordningen inrymts ett stadgande af innehåll, att, ifall genom sådan afhandling bortgifves aktie eller banklott under sådana förhållanden, att aktie- eller lottbrevet på grund af öfverlåtelsen skall förses med stämpel, vid beräkandet af den stämpel, hvarmed afhandlingen skall förses, afdrag må göras med beloppet af den för aktie- eller lottbrevet föreskrifna stämpel.

Stämpelafgiften vid öfverlåtelse af aktier och banklotter synes böra komma till användning icke blott vid öfverlåtelse af aktier och banklotter, utfärdade af svenska bolag, utan äfven vid öfverlåtelse af dylika papper, utfärdade af utländska bolag. I fråga om inländska aktier och banklotter synes afgiften böra utgå icke allenast i det fall, att aktie- eller lottbrevet vid öfverlåtelsen finnes inom landet, utan äfven i fall handlingen på grund af öfverlåtelse hit till riket inkommer, i hvilket sistnämnda fall stämpelbeläggningsen tydligtvis måste åläggas mottagaren, d. v. s. den nye ägaren. Att indraga äfven sistnämnda fall under beskattningen synes nödvändigt för att förekomma, att bestämmelserna om stämpelafgift vid öfverlåtelser af ifrågavarande papper skulle kringgås på det sätt att dylika transaktioner anförtroddes åt utländska mellanhänder.

Hvad angår utländska aktier och banklotter torde däremot afgiften endast böra ifrågakomma i det fall, att aktie- eller lottbrevet vid öfverlåtelsen finnes inom landet.

Som nämnt, afsåg det af mig tidigare framlagda förslaget, att den nu ifrågavarande stämpelafgiften skulle beräknas i visst förhållande till de senaste årens utdelning å den öfverlåtna aktien eller banklotten. Att i detta fall lägga det nominella värdet till grund för stämpelns beräkning syntes mig nämligen — åtminstone såvidt angår inländska papper — icke böra ifrågakomma, då ju en akties eller banklots värde i innehafvarens hand ofta representerar ett helt annat värde än det nominella. Med afseende härå och då en för hela riket gällande officiell notering af papper af ifrågavarande slag icke hos oss förekommer,

ansåg jag den lämpligaste utvägen vara, att stämpeln sattes i visst förhållande till utdelningen å aktien eller banklotten. Enär emellertid utdelningen kan under olika år högst betydligt växla, har det synts mig lämpligt att till grund för beräkningen lägga medelvärdet af den utdelning, som för de vid öfverlåtelsen senast förflutna räkenskapsåren må hafva beslutits i fråga om aktier eller lotter, medförande samma rätt i bolaget som den aktie eller lott, öfverlåtelsen gäller, därvid således endast sådana räkenskapsår skulle komma i betraktande, beträffande hvilka bolaget fattat beslut i fråga om utdelning å ifrågavarande aktier eller lotter.

Med hänsyn till önskvärdheten däraf, att rörelsen icke i förevarande afseende må betungas med mera besvärande band än nödigt, torde antalet af de år, till hvilka hänsyn sålunda bör tagas, under alla förhållanden böra begränsas till tre. Därest beslut, hvarom nyss nämnts, endast i fråga om två räkenskapsår af bolaget fattats, måste man gifvetvis nöja sig med att lägga dessa års utdelning till grund för beräkningen af medelvärdet. Föreligger åter sådant beslut endast i fråga om ett räkenskapsår, synes det bäst öfverensstämma med det föreslagna beräkningssättet i andra fall att låta värdet af detta års utdelning tjäna till utgångspunkt för beräkningen.

I enlighet med nu angifna grunder har i det föreliggande förslaget för beräkningen af stämpeln vid öfverlåtelse af sådana handlingar, hvarom här är fråga, föreskrifvits, att aktiens eller lottens värde skall anses utgöra det efter fem för hundra kapitaliserade medelvärdet af den utdelning, som må hafva bestämts för de tre senaste räkenskapsår, beträffande hvilka beslut rörande frågan om utdelning å aktier eller lotter, medförande enahanda rätt som den ifrågavarande aktien eller lotten, af bolaget fattats, eller, ifall beslut i sådant hänseende föreligger allenast i fråga om två räkenskapsår, för dessa år, samt att, där beslut i frågan fattats endast beträffande ett räkenskapsår, det efter enahanda grund kapitaliserade värdet af samma års utdelning, där sådan beslutits, skall läggas till grund för beräkningen. För tydlighetens skull har i fråga om sättet för beräkningen af förenämnda medelvärde tillagts, att därvid skall tagas i betraktande jämväl sådant räkenskapsår, för hvilket enligt bolagets beslut ingen utdelning skall äga rum.

Såsom en följd af nu omförmälda bestämmelser har vidare stadgats, att, ifall för det eller de räkenskapsår, till hvilka hänsyn vid stämpelns beräkning sålunda skall tagas, ingen utdelning å bolagets aktier eller lotter med samma rätt som den ifrågavarande aktien eller lotten beslutits,

eller ifall beslut i ämnet ännu icke för något räkningsår fattats, stämpelfrihet vid öfverlåtelsen skall äga rum.

Nu omförmälda bestämmelser lämpa sig emellertid endast för beräkningen af värdet å aktier och banklotter, som utfärdats af inländska bolag. Med afseende å aktier och lotter i utländska bolag skulle det nämligen helt visst ofta möta alltför stora svårigheter för den enskilde att förskaffa sig tillförlitlig kännedom om de beslut, som af vederbörande bolag fattats beträffande utdelningen å bolagets aktier eller lotter. Till äfventyrs skulle ock en generell regel om en dylik värdeberäkning beträffande utländska papper icke alltid passa in på förhållandena i utlandet. I fråga om utländska aktier och banklotter synes därför den lämpligaste utvägen vara att meddela en bestämmelse, enligt hvilken värdet å dessa i ifrågavarande hänseende skall beräknas efter det nominella värdet.

Bestämmas stämpelafgiften vid öfverlåtelse af aktier och banklotter till en fjärdedels procent, torde ett nytt slag af beläggningsstämplar, utöfver dem, som enligt gällande stämpelförordning redan finnas, blifva behöfligt, nämligen beläggningsstämplar å 5 öre. Visserligen skulle detta, om stämpeln sattes till 10 öre för hvarje fulla 40 kronor, kunna undvikas, men då en sådan beräkningsgrund, med hänsyn därtill att ifrågavarande papper merendels lyda å jämna hundratal, synes mindre tjänlig, torde nyssnämnda utväg, hvarigenom stämpeln skulle kunna bestämmas till 5 öre för hvarje fulla 20 kronor, få anses lämpligare. Äfven i sådant fall blifva visserligen aktier och lotter å smärre belopp vid öfverlåtelse fria från stämpel, men då stämpelfriheten endast skulle tillgodokomma aktier och lotter å belopp understigande 20 kronor, och sådana endast kunna förekomma i bolag med jämförelsevis obetydligt kapital, synes ett dylikt undantag från den allmänna regeln om stämpelskyldighet vid öfverlåtelse af dylika papper icke böra föranleda någon betänklighet.

Hvad angår uppbörden af stämpelafgiften vid öfverlåtelse af ifrågavarande värdepapper torde, äfven i fråga om denna afgift, det enklaste sättet vara att uttaga afgiften genom aktie- eller lottbrevets förseende med stämpel. På sätt jag redan förut omförmäلت, afser ock förslaget, att uppbörden äfven i detta fall skulle sålunda ordnas.

Gifvet är emellertid, att svårighet möter att i tillämpningen göra föreskrifterna om stämpelbeläggning af hithörande handlingar i nu ifrågavarande fall fullt effektiva. Det skulle därför kunna ifrågasättas, huruvida icke i sådant syfte bestämmelser borde meddelas, hvarigenom, med an-

knytning till föreskrifterna om dylik öfverlåtelses registrering hos vederbörande bolag, ansvarigheten för aktie- eller lottbrevfets behöriga stämpling kunde läggas å bolaget eller dess styrelse, en åtgärd, hvilken gifvetvis skulle kunna förknippas med anordningar, ägnade att i väsentlig mån underlätta kontrollen öfver stämpelafgiftens utgörande. Detta skulle emellertid nödvändiggöra genomgripande ändringar i den civila lagstiftningen, hvilka, åtminstone för närvarande, icke synas böra för nu förevarande ändamål ifrågakomma. I saknad af dylika bestämmelser torde man, i likhet med hvad i fråga om stämpelbeläggning af vissa andra med de nu ifrågavarande jämförliga handlingar är föreskrivet, böra för underlåtenhet att förse dessa med föreskrifven stämpel stadga ansvar, hvilket emellertid, om det skall blifva tillräckligt verksamt, bör göras tämligen strängt.

Om man, i öfverensstämmelse med hvad som redan gäller beträffande stämpelbeläggning af vissa andra stämpelpliktiga enskilda handlingar, lägger ansvaret för den behöriga stämpelbeläggnings vid öfverlåtelse icke blott å den, som öfverlåter — respektive mottager — handlingen, utan äfven å enhvar, hvilken för annans räkning öfverlåter densamma, vinnes därigenom en ökad garanti för de ifrågavarande bestämmelsernas behöriga efterlefnad.

De med anledning af de nya bestämmelserna om stämpelbeläggning af aktier och banklotter påkallade ansvarsbestämmelser hafva införts i stämpelförordningens 54 §.

Till förekommande däraf, att bolag, hvilka hafva för afsikt att under den närmaste tiden emittera nya aktier eller lotter skulle, i syfte att undvika den föreslagna emissionsstämpeln, tidigare än eljest vidtaga en sådan åtgärd, hvarigenom till äfventyrs den inkomst, staten för nästa år skulle af nämnda stämpelafgift kunna påräkna, komme att betydligt reduceras, synes det vara af vikt, att de föreslagna bestämmelserna i denna del få erhålla laga kraft så snart som möjligt. Jag har därför tänkt mig, att i förslaget skulle stadgas, att nyssberörda bestämmelser skulle lända till efterrättelse redan från och med den 1 nästkommande juli. Öfriga föreslagna nya eller förändrade bestämmelser torde däremot icke böra träda i kraft förrän med nästa års ingång.

Enligt hvad jag vid föredragning den 13 sistlidne januari af de till statsregleringen hörande frågor anförde, skulle enligt anställda beräkningar den då ifrågasatta stämpelbeskattningen af aktier och lottbref tillföra staten en inkomst af sammanlagdt 1,200,000 kronor.

Till närmare belysning häraf anhåller jag få meddela, att enligt af patent- och registreringsverket meddelade uppgifter under femårs-

perioden 1901—1905 hos ämbetsverket registrerats anmälningar om verkställd ökning af aktiebolags aktiekapital, däri ej inberäknadt bankaktiebolagen, till följande belopp, nämligen:

år 1901	kronor	66,797,413
„ 1902	„	48,791,472
„ 1903	„	36,811,566
„ 1904	„	47,667,415
„ 1905	„	49,457,962

eller i medeltal, i jämna krontal räknadt, 49,905,165 kronor.

Enligt till finansdepartementets bankbyrå ingångna rapporter hafva under samma period bankaktiebolagen och de solidariska bankerna genom emission af nya aktier eller lotter ökat sina fonder med följande belopp:

år 1901	kronor	668,676: —
„ 1902	„	5,076,370: —
„ 1903	„	39,493,578: —
„ 1904	„	42,214,728: —
„ 1905	„	49,676,000: —

eller i medeltal, i jämna krontal räknadt, 27,425,870 kronor.

Sammanläggas förenämnda båda medeltalssiffror, erhålles en summa af 77,331,035 kronor, däraf 1 % — motsvarande den föreslagna emissionsstämpelns belopp — utgör 773,310 kronor.

Härvid är emellertid att märka, att omförmälda hos patent- och registreringsverket gjorda anmälningar om verkställd ökning af vederbörande aktiebolags aktiekapital endast afser ökningen af själfva aktiekapitalet men däremot — i motsats till förenämnda till bankbyrån ingångna rapporter — icke inbegriper hvad för emitterade nya aktier därutöfver må hafva till bolagen erlagts, och tillförts andra bolagets fonder. I verkligheten torde därför de till förstnämnda grupp sammanförda aktiebolagens nya aktieemissioner under ifrågavarande femårsperiod till beloppet hafva icke obetydligt öfverstigit förenämnda till registrering anmälda ökningar i deras aktiekapital.

Med afseende härå skulle man, med nyssberörda medeltalsberäkning till utgångspunkt, möjligen vara benägen att antaga, att den inkomst, som af emissionsstämpeln under nästa år kan beräknas komma staten till godo, skulle komma att uppgå till än större belopp än det sist angifna.

I anseende till den ovanligt starka emission, som för ökning af bankernas fonder under senaste tiden ägt rum, synes dock försiktigheten bjuda att för nästkommande år räkna med en något lägre medeltals-siffra än nyss angifvits. Jag har därför ansett mig för ifrågavarande år

icke böra beräkna den föreslagna stämpelafgiften vid utgifvande af nya aktier och banklotter till högre belopp än 600,000 kronor.

Beträffande den föreslagna stämpelafgiften vid öfverlåtelse af dylika värdepapper finnes naturligen icke någon statistik, som kan lämna tillförlitlig ledning för beräkningen af den statsinkomst, som däraf kan påräknas. Under förutsättning att, såsom enligt det af mig ursprungligen framställda förslaget varit afsedt, nämnda stämpelafgift bestämts att utgå med en half procent af det öfverlåtna värdet, torde emellertid statens inkomst af samma stämpelafgift för nästkommande år kunnat beräknas till samma belopp som emissionsstämpeln, eller 600,000 kronor, hvilket jag ock, under berörda förutsättning, ansett mig kunna antaga. Man synes nämligen utan tvekan kunna utgå ifrån, att öfverlåtelser af värdepapper af ifrågavarande slag årligen förekomma i minst dubbelt så stor utsträckning som den, hvori emission af dylika papper äger rum. Därest, på sätt jag nu förordat, stämpelafgiften vid öfverlåtelse af aktier och banklotter sättes till allenast en fjärdedels procent af det öfverlåtna värdet, torde man därför, med tillämpning af enahanda beräkningsgrund, kunna antaga, att ifrågavarande afgift för nästkommande år kommer att inbringa staten en inkomst af minst 300,000 kronor.

Om öfverlåtelsestämpeln bestämmes till endast en fjärdedels procent, skulle detta, såsom af det anförda framgår, således kunna antagas föranleda en minskning i de i statsverkspropositionen ifrågasatta stämpelafgifterna å aktier och banklotter med 300,000 kronor.»

*Utskottets
yttrande.*

I samma mån statens utgifter växa, möter ock ett oafvisligt behof att bereda ökade tillgångar för att täcka dessa utgifter. Vid uppletande af härför erforderliga skattekällor kan det svårligen undgå någons uppmärksamhet, att stämpelskatten erbjuder ett synnerligen rikt fält för uppnående af ofvan angifna mål.

Det torde till en början i detta sammanhang icke vara ur vägen att erinra, hurusom under benämningen stämpelskatt sammanföras två till sin natur helt olikartade afgifter, af hvilka den ena, stämpelafgiften för statsmyndigheternas expeditioner, icke är en skatt i egentlig mening, utan afser att ersätta staten vissa den enskilde genom det allmännas försorg lämnade tjänster, medan den andra, stämpeln till enskilda handlingar, är en skatt på transaktioner eller på öfverflyttning af värdebelpopp från en hand till en annan. Den förra af dessa afgifter, stämpelafgiften för expeditioner, har sedan lång tid tillbaka här i landet varit ganska utvecklad. Hvad åter beträffar den senare, sådan denna förut

varit anordnad, har det i öfvervägande grad varit handlingar rörande fast egendom, som underkastats denna skatt. Detta åter sammanhänger naturligen med den jämförelsevis ringa utveckling, vår stämpellagstiftning undergått sedan den tid, då den fasta egendomen intog en särskildt framskjuten ställning såsom skatteobjekt. Först på senare tider — som bekant i sammanhang med 1894 års revision af stämpelförordningen — har den sistnämnda af nyssomförmälda skatteformer (den egentliga skatten) börjat användas i något mera utsträckt omfattning, då det gällt att skaffa staten inkomster. Vårt lands numera rikt utvecklade näringslif och icke oväsentligt ökade nationalförmögenhet torde ock till fullo motivera ett dylikt utsträckt anlitande af stämpelskatten. Att därvid i främsta rummet sådana handlingar, som förmedla omsättningen af det rörliga kapitalet, böra göras till föremål för skatten, därom lära meningarna knappast vara delade. Det har också vid föregående tillfällen framhållits, hurusom grundtanken i en dylik beskattning vore den, att det rörliga kapitalet, hvilket tillförde sin ägare större skatteförmåga än den, som medföljde inkomst af arbete, och därjämte till följd af sin natur lätt kunde undandraga sig den allmänna inkomstbeskattningen, skulle träffas af en komplementär beskattning, då det öfverginge från en hand till en annan eller liksom visade sig, äfvensom att, vid utsträckande af stämpelskatten i hufvudsakligt syfte att med ökad beskattning träffa det rörliga kapitalet, det naturligen blefve en hufvuduppgift att så välja de handlingar, som skulle underkastas skatten, att syftemålet med denna i möjligaste mån uppnåddes.

Såsom för detta ändamål i främsta rummet lämpliga skatteobjekt framträda enligt utskottets åsikt aktier och lottbref. Förvärfvandet af aktier eller lottbref i bolag lärer nämligen i allmänhet kunna anses såsom kapitalplacering.

Bland åtgärder, som borde ifrågakomma för det redan förut angifna ändamålet, har Kungl. Maj:t också föreslagit viss stämpelafgift å aktier äfvensom å lotter i solidariska bankbolag att utgå dels vid sådan handling utfärdande för ökning af vederbörande bolags aktiekapital, dels ock vid öfverlåtelse af dylik handling från en till annan person.

Dessutom har Kungl. Maj:t föreslagit viss höjning af den allmänna lagfartsstämpeln och i sammanhang därmed viss höjning af stämpeln i det fall, att fångeshandlingen för lagfart företes först efter den i lag föreskrifna tid.

Då utskottet nu går att yttra sig rörande de sålunda ifrågasatta

ändringarna i stämpelförordningen, vill utskottet till en början förutskicka, att för måttet af den utsträckning, i hvilken stämpelskatten bör komma till ökad användning, statens behof af ökade inkomster naturligen är af afgörande betydelse.

Lagfarts-
stämpeln.

Utskottet vill först till behandling upptaga frågan om lagfartsstämpelns höjande och hvad därmed står i samband.

(Herr Ericssons
motion.)

Mot detta förslag i dess förra del riktar sig herr *Ericssons* ofvanberörda motion, n:o 162, däri motionären under återopande af sin vid innevarande riksdag väckta motion, n:o 38, om exporttull å järnmalm anhållit om afslag å förevarande framställning angående ökad stämpelavgift vid lagfart å köp, byte och gåfva af fast egendom.

Såsom redan blifvit sagdt, har man vid bedömande af frågan om ökad stämpelbeskattning i främsta rummet att taga hänsyn därtill, huruvida staten för sina utgifter är i behof af allt hvad af Kungl. Maj:t begärts. I detta afseende vill utskottet erinra, att Riksdagen redan gjort ej oväsentliga nedsättningar i de äskade anslagsbeloppen. Redan af denna anledning har den här ifrågasatta ökade stämpelbeskattningen ansetts icke böra komma i fråga. Men härför tala äfven andra enligt utskottets mening lika tungt vägande skäl. Man synes nämligen icke utan fog kunna påstå, att den stämpelavgift, som för närvarande utgår vid lagfart å fång till fast egendom, är tillräckligt hög, och redan nu torde det icke så sällan förekomma, att utvägar af hvarjehanda slag anlitas för att undandra statskassan densamma rätteligen tillkommande stämpelavgift. Skulle nu en höjning vidtagas, finnes grundad anledning befara, att dylika missbruk skulle än ytterligare tilltaga.

Vidare torde, hvad särskildt angår de mindre fastigheterna på landet, böra ihågkommas, att det i de flesta fall är dessa slag af egendom, som utgöra föremål för öfverlåtelser, äfvensom att de, på sätt inom utskottet framhållits, åtminstone å vissa trakter af landet måhända ofta nog flera gånger under ett och samma år byta ägare. En höjning af stämpelavgiften skulle för dessa gifvetvis kännas betungande, och man synes snarare böra understödja förvärfvandet i allt större omfattning af särskildt smärre fastigheter, hvilka kunna bereda sina innehafvare en mera själfständig och tryggad ställning. Därjämte får icke heller förbises, att omförmälda fastigheter i många fall äro belånade och vid sådant förhållande redan för närvarande underkastade särskild beskattning utöfver lagfartsstämpeln, nämligen stämpel till in-teckningshandlingen och kostnad för förnyelse af in-teckningen.

Äfven om i en framtid statens behof skulle påkalla anlitaudet af den här ifrågavarande skattekällan, har utskottet dock under förhandenvarande förhållanden ansett klokheten bjuda att icke vidtaga någon höjning af lagfartsstämpeln.

Utskottet har följaktligen icke heller kunnat biträda öfriga under förutsättning af bifall till det förra förslaget af Kungl. Maj:t ifrågasatta höjningar.

I samband med förslaget om lagfartsstämpelns höjande har, såsom redan blifvit nämndt, Kungl. Maj:t gjort framställning om införande i stämpelförordningen af bestämmelser, afsedda att framkalla ett strängare iakttagande af lagens föreskrift om skyldighet att inom viss tid efter fångets söka lagfart; och har i sådant syfte föreslagits, att stämpelpliktigt fång, hvarå lagfart sökes efter utgången af i lag stadgad tid, skall beläggas med stämpel till dubbla beloppet af hvad eljest skolat utgå.

Beträffande ifrågavarande förslag vill utskottet till en början erinra, att i förordningen om lagfart och börd af jord på landet den 13 juni 1800 fanns intaget ett stadgande, som erbjöd stora likheter med den nu föreslagna bestämmelsen. I nämnda förordning föreskrefs nämligen, att den, som försummade att inom viss tid söka lagfart, skulle böta så mycket, som svarade emot värdet af det stämplade papper, hvarmed köpebrevet borde förses. Denna bestämmelse, som upphäfdes först genom införandet af nu gällande lagfartslag, visade sig emellertid olämplig icke allenast därigenom, att påföljden af försummad lagfartsansökan kom att stå i relation till värdet af det fång, som skulle lagfaras, och sålunda icke bestämdes efter graden af den felandes försummelse, utan äfven därutinnan att fastighetsägaren, när försummelse en gång skett, af fruktan för bötesstraffet frestades att så länge som möjligt afhålla sig från att söka lagfart. Samma anmärkningar lära ock med fog kunna göras mot Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag. Det torde vidare ur rent principiell synpunkt icke vara lämpligt att söka göra ett civilrättsligt stadgande, sådant som föreskriften om skyldigheten att söka lagfart, effektivt genom påläggande af särskild beskattning, hvarom erforderliga bestämmelser skulle intagas i stämpelförordningen. Härtill kommer, att, såsom för öfrigt ock af departementschefen framhålles, det föreslagna stadgandet icke skulle äga tillämpning å de fall, då särskild lagfartsstämpel icke ifrågakommer, eller vid ansökan om lagfart på grund af gifforätt, arf eller skifte af bolags samfällda gods; och det får icke förglömmas, att försummelse i fråga om lagfartsansök-

ningar måhända oftast förekomma vid fång, grundade på giftorätt eller arf. Slutligen skulle ock den menliga påföljd kunna inträffa, att en köpare, om hans fångesmän uraktlåtit att inom föreskrifven tid söka lagfart, blefve, utan att någon försummelse låge honom till last, be- tungad med ej blott dubbel utan i många fall till och med flerdubbel stämpelskatt.

På grund af hvad sålunda anförts och då, enligt hvad utskottet inhämtat, lagberedningen i sammanhang med utarbetande af förslag till förändrade bestämmelser angående lagfart å fång till fast egendom ägnat nu förevarande fråga särskild uppmärksamhet, har utskottet ansett sig böra afstyrka Kungl. Maj:ts förslag jämväl i hvad det afser förhöjd stämpelskatt vid försummad lagfartsansökning.

Gällande bestämmelser i nyss berörda afseende likasom ock i fråga om den allmänna lagfartsstämpelns belopp böra alltså med den utgång, Kungl. Maj:ts förslag i denna del inom utskottet erhållit, enligt utskottets mening bibehållas oförändrade.

Aktiestämpeln.

Utskottet öfvergår härefter till att yttra sig om det kungl. för- slaget, såvidt därigenom afses införande, på sätt redan nämnts, af stämpelafgift för aktier och lotter i solidariska bankbolag, att utgå då dessa handlingar utsläppas af vederbörande bolag, äfvensom vid öfver- låtelse af dylik handling från en till annan person.

(Hr Molls
motion,
n:o 161).

I afseende härå har herr *Moll* i sin förut omförmälda motion n:o 161 hemställt,

»att Riksdagen ville besluta: dels att den af Kungl Maj:t före- slagna emissionsstämpeln å aktiebref och lottbref måtte utsträckas att gälla äfven sådana aktiebref och lottbref, som utgifvas vid bolags bildande; dels att den af Kungl. Maj:t föreslagna öfverlåtelsestämpeln å aktiebref och lottbref icke godkännes».

Till stöd för sin berörda hemställan anför motionären följande:

»Enligt den kungl. propositionen skall den sålunda föreslagna emissionsstämpeln drabba *endast* aktie, som utfärdas för ökning af bolags aktiekapital, *men icke* aktie, som utfärdas vid bolags bildande. Denna åtskillnad mellan nämnda två slag af aktier finnes icke på något sätt i den nu framlagda kungl. propositionen motiverad. Ett skäl, hvarför aktie, som utgifves vid bolags bildande, undantagits från den föreslagna emissionsstämpeln, finnes dock angifvet i den vid början af årets riks- dag framlagda statsverkspropositionen, där det heter: 'En stämpelafgift på aktiebref, då ett nytt bolag träder i verksamhet, skulle nämligen

till äfventyrs i vissa fall kunna kännas alltför betungande för den företagsamhet, som är värd uppmuntran.'

Detta skäl låter sig emellertid med lika verkan användas mot stämpel på aktier, som utgifvas för ökning af bolags aktiekapital. Äfven när fråga är om ökning af bolags aktiekapital, kan den föreslagna stämpelafgiften till äfventyrs i vissa fall kännas alltför betungande för en företagsamhet, som är värd uppmuntran. Kungl. Maj:t synes här hafva utgått från det antagandet, att ökning af ett bolags kapital är bevis på att bolaget är ett lifskraftigt och blomstrande företag. Så är emellertid ingalunda alltid fallet. Ökning af aktiekapitalet förekommer ofta i ändamål att sätta ett tynande och med svårigheter kämpande bolag på fötter. För ett dylikt bolag, som äfven det kan afse en företagsamhet, värd uppmuntran, kommer stämpelafgiften säkerligen att kännas minst lika betungande, som för hvilket nybildadt bolag som helst. Å andra sidan torde man utan öfverdrift kunna påstå, att en stämpelafgift af 1 procent icke skulle komma att hindra bildandet af ett enda bolag, afsedt för ett någorlunda förnuftigt ändamål.

Det finns därför icke något som helst skäl att vid eventuell stämpelåsättning göra någon åtskillnad mellan aktie, som utgifves för ökning af bolags kapital, och aktie, som utgifves vid bolags bildande.

Om emissionsstämpel å aktier beslutes, bör densamma således utan åtskillnad drabba aktier af båda slagen.

Mot Kungl. Maj:ts förslag om stämpel vid öfverlåtelse af aktie kunna allvarliga invändningar göras.

Att utöfva någon verksam kontroll öfver att denna stämpelafgift vederbörligen erlägges blir i många, sannolikt i de flesta fall omöjligt.

Af hvem och på hvad sätt skall denna kontroll utöfvas?

Några andra kontrollanter äro väl här ej tänkbara än bolagens styrelser samt mäklare, banker, bankirer och öfriga förmedlare af aktieaffärer. Men äfven där den bästa vilja är för handen, hvilket nog ej alltid kan förutsättas, kommer det i talrika fall att möta öfverstigliga svårigheter för resp. förmedlare att kontrollera, det vederbörlig stämpelafgift blifvit erlagd.

På den svenska värdepappersmarknaden finnas, som bekant, aktier till mycket stora belopp, ställda till innehafvaren, hvarförutom finnas aktier till måhända ännu större belopp ställda på namn, hvilka däri-genom att de äro försedda med transport in blanko, praktiskt taget äro likställda med aktier till innehafvaren. Dessa aktier kunna byta ägare många gånger på grund af en och samma transport.

Har nu aktie, ställd till innehafvaren, en gång blifvit försedd med erforderligt stämpelbelopp, lärer densamma kunna byta ägare huru många gånger som helst, ända till dess att stämpelbeloppet i följd af förhöjd utdelning kan behöfva ökas, då vederbörande ju endast behöfver tillöka förut åsatta stämplat med det relativt obetydliga stämpelbelopp, som motsvarar förhöjningen i utdelningen, hvarefter aktien obehindradt kan fortfara att cirkulera, till dess någon ytterligare förhöjning i utdelningen kan kräfva någon ny, obetydlig tillökning af stämpelbeloppet o. s. v. Då ingenting behöfver angifva, vid hvilken tidpunkt stämplatne blifvit åsatta, kan den siste ägaren, utan risk att blifva vederlagd, förklara sig hafva verkställt stämpelbeläggningsen.

Kontrollen blir i dessa fall, äfven om den bästa vilja finnes hos styrelsen och förmedlare, fullständigt illusorisk.

Men ej nog härmed. Då blankotransporter ofta, ja, i regel, ej dateras, kan en sådan transport, åsatt en aktie, innan den föreslagna stämpeln trädt i kraft, därest bevis om tidpunkten för transportens åsättande ej genom slutsedel eller på annat sätt kan presteras, gifva anledning till åtal, efter det stämpeln trädt i kraft, med den påföljd, att den, som verkställt transporten, ehuru oskyldig, drabbas af ansvar.

Lika allvarsamma som berättigade klagomål hafva förekommit mot det synnerligen otilfredsställande skick, hvori våra fondbörsförhållanden befinna sig. Då kontrollen öfver den föreslagna öfverlåtelsestämpeln behöriga erläggande blir, kanske i de flesta fall, beroende af vederbörande förmedlares goda vilja, kan, om stämpeln godkännes, följden väntas blifva, att aktieaffärerna i ändå större utsträckning än hittills undandragas samvetsgranna förmedlare och öfverlämnas till mindre nogräknade sådana, som kunna antagas se mellan fingrarna med kontrollen öfver stämpeln utgörande. Öfverlåtelsestämpeln skulle alltså sannolikt föranleda en ytterligare försämring af våra öfverklagade fondbörsförhållanden.

Det föreslagna sättet för beräkning af öfverlåtelsestämpeln är synnerligen inveckladt. Då bolag icke har skyldighet att offentliggöra beloppet af utdelningen, i många fall offentliggöres utdelningen ej, kommer det att ofta möta stora svårigheter att exakt bestämma stämpelbeloppet.

En annan olägenhet med den föreslagna öfverlåtelsestämpeln är omöjligheten att beräkna det belopp, stämpeln kan väntas tillföra statskassan. Finansministern har på en höft beräknat inkomsten till minst 300,000 kronor. Då några sakliga grunder för beräkningen icke anförts

och icke kunna anföras, är det omöjligt att bedöma, i hvad mån beräkningen må anses riktig.

Hvad här ofvan sagts om de föreslagna stämpelafgifterna å aktier gäller gifvetvis i lika mån de föreslagna stämpelafgifterna å lottbref i solidariska bankbolag.

Om den af Kungl. Maj:t föreslagna emissionsstämpeln utsträcktes att gälla äfven aktier och lotter, som utgifvas vid bolags bildande, samt om den föreslagna öfverlåtelsestämpeln förkastades, skulle statsverkets inkomst af denna stämpelbeskattning blifva afsevärdt högre, än som i den kungl. propositionen beräknats.

Enligt patent- och registreringsverkets rapporter till finansdepartementet registrerades under femårsperioden 1901—1905 nya aktiebolag med aktiekapital till följande belopp, nämligen:

år 1901	kronor 54,219,365:—
„ 1902	„ 73,787,460:—
„ 1903	„ 84,977,065:—
„ 1904	„ 57,315,664:—
„ 1905	„ 59,724,172:—
	summa kronor 330,023,726:—

eller i medeltal 66,004,745 kronor.

Äfven om hänsyn tages därtill, att aktier för *hela* detta belopp nog icke blifvit utfärdade, torde af ofvannämnda siffror framgå, att en stämpelafgift af 1 procent på aktier, som utgifvas vid bolags bildande, skulle kunna beräknas inbringa åt statskassan ett belopp, afsevärdt högre än det, finansministern beräknat skola inflyta på grund af den föreslagna öfverlåtelsestämpeln.»

Det lider icke något tvifvel och har redan förut af utskottet framhållits, att, då det gäller att genom stämpelskatten träffa kapitalet, aktier och lottbref intaga ett synnerligen framstående rum. Redan i sammanhang med 1894 års revision af stämpelförordningen var införandet af stämpel å dylika handlingar ifrågasatt, men frågan därom fick dock tills vidare anstå. Med den stegring i statens utgifter, som sedan dess inträdt, synes emellertid med införandet af denna skatt icke längre böra anstå. Om sålunda icke någon tvekan rådt därom, att äfven hos oss sagda beskattning bör komma till användning, har utskottet likväl icke kunnat i allo biträda det ifrågavarande förslaget, sådant det blifvit af Kungl. Maj:t framlagdt.

Till en början synas tillräckliga skäl icke föreligga att från den föreslagna emissionsstämpeln undantaga aktier eller lottbref, som utfärdas vid nya bolags bildande. Det har visserligen framhållits, att en stämpelavgift å dylika handlingar, då ett nytt bolag träder i verksamhet till äfventyrs i vissa fall skulle kunna kännas alltför betungande för den företagsamhet, som är värd uppmuntran. Detsamma torde emellertid åtminstone i många fall med ungefär lika rätt kunna sägas om sådana redan befintliga bolag, hvilka föra en tynande tillvaro och som för möjliggörande af en fortsatt verksamhet nödgas utsläppa nya aktier och dymedelst öka sitt aktiekapital.

Då vidare inom den utländska stämpellagstiftningen, såvidt utskottet har sig bekant, något dylikt undantag icke förekommer, har utskottet ansett riktigast, att aktier och lottbref åsättas stämpel, såväl då de utfärdas för ökning af bolags aktiekapital, dit ock bör räknas det fall, att aktieägarna utan betalning såsom utdelning af bolaget erhålla en eller flera aktier, som ock då de utgifvas vid nya bolags bildande. Enär den nyss framställda anmärkningen likväl icke torde helt och hållet sakna sitt berättigande, har utskottet funnit sig böra för sist omnämnda slag af värdepapper föreslå en stämpelavgift till endast halfva beloppet af stämpeln för aktier och lottbref, som eljest utfärdas; och har utskottet i likhet med Kungl. Maj:t ansett denna senare stämpel böra sättas till en procent.

Beträffande särskildt de fall, att i solidariska bankbolag hufvudlottägare vid bolagets bildande med sig förena kommanditlottägare, äro därvid utfärdade lottbref att likställa med lottbref i nybildadt bolag och böra således draga den lägre stämpeln. Därest åter kommanditlottägare tillträda ett redan i verksamhet varande bolag, äro lottbref, som därvid utfärdas, att jämställa med sådana, som utsläppas för ökning af grundfonden eller genom tillskott af kommanditlottägare bildad särskild fond, och böra följaktligen åsättas den högre stämpeln.

Mot Kungl. Maj:ts förslag rörande grunden för emissionsstämpeln beräknande har utskottet icke funnit något att erinra, likasom icke heller mot de föreslagna straffbestämmelserna, såvidt de afse denna stämpel. Den omständigheten att stämpeln skulle komma att träffa äfven aktier och lottbref, som utsläppas vid bildande af nya bolag, synes icke påkalla någon ändring i nyss angifna afseenden. I detta sistnämnda fall torde erfordras beläggningsstämplar å 5 öre, på sätt Kungl. Maj:t föreslagit, därest den ifrågasatta stämpeln vid öfverlåtelse af aktier bestämdes till en fjärdedels procent.

*Öfverlåtelse-
stämpeln.*

Vidkommande härefter den föreslagna stämpelavgiften vid öfverlåtelse af aktier eller banklotter har utskottet ej kunnat biträda den

kungl. propositionen i denna del, dock icke därför att sådana transaktioner skulle vara för beskattning olämpliga. Tvärtom synas dessa slag af affärer, hvilka för öfrigt på senare tider tagit en knappast öfverskådlig omfattning, särskildt böra komma i fråga, då det gäller att genom en utsträckt stämpelbeskattning träffa det rörliga kapitalet. Härvid möta emellertid ganska stora svårigheter att så anordna skatten, att den varder fullt effektiv och att följaktligen syftemålet med densamma uppnås.

I detta afseende kunna mot det kungl. förslaget framställas många och befogade anmärkningar. Att utöfva en fullt verksam kontroll öfver att denna stämpelavgift behörigen utgöres torde nämligen i så godt som de flesta fall icke blifva möjligt. Då ett stort antal aktier äro antingen ställda till innehafvaren eller, om de lyda på viss man, genom transport in blanko likställda med dylika innehafvarepapper, kunna de gifvetvis byta ägare flera gånger utan att detta förhållande i allmänhet kan konstateras. Särskildt bör erinras, att då dylika transporter in blanko i regel icke dagtecknas, transport, som skett innan stämpelskatten trädte i verksamhet, med lätthet kan gifva anledning till åtal och att det måhända kan vara förenadt med svårigheter att bevisa, när transporten verkställdes. Det lär för öfrigt icke vara möjligt att under sådana förhållanden kunna tillse, vare sig att stämpel öfver hufvud taget varder åsatt eller, äfven om så skulle ske, att beräkningen är riktig. Härtill kommer, att det föreslagna sättet för stämpelns beräkning är ganska inveckladt och att, då bolag icke är skyldigt att offentliggöra beloppet af utdelningen, svårigheter kunna uppstå, då det gäller att bestämma stämpelbeloppet.

För öfrigt synes det icke vara riktigt att lägga utdelningen till grund för stämpelavgiftens beräkning, ty aktiens värde lär väl icke enbart bestämmas efter den beslutade utdelningen utan äfven med hänsyn till vederbörande bolags fonder m. m. Den kapitalökning, som faktiskt inträder genom afskrifningar och afsättningar till bolagets fonder, skulle sålunda icke komma att träffas af den föreslagna stämpel-skatten.

De anförda betänkligheterna hafva synts utskottet vara af den art, att utskottet ansett sig böra afstyrka bifall till den kungl. propositionen uti nu ifrågavarande del.

Då emellertid, på sätt redan blifvit nämndt, utskottet anser dessa slag af affärstransaktioner böra snarast möjligt underkastas särskild beskattning, synes böra tillses, huruvida icke till uppnående af detta

mål annan utväg än den nu ifrågasatta låter tänka sig. Utskottet vill i detta afseende erinra, att, då afsikten med den föreslagna stämpel-skatten torde hafva varit att träffa icke så mycket själfva öfverlåtelsen af aktien, som fastmera de vanligen förekommande aktieaffärerna, det för visso kunde ifrågasättas, huruvida icke köpeskillingen borde vara den grund, efter hvilken stämpelafgiften skulle beräknas. Möjligen kunde för sådant ändamål — i ungefärlig öfverensstämmelse med hvad fallet är exempelvis i Tyskland — föreskrifvas, att slutnota eller annan skriftlig handling utfärdades rörande den ifrågavarande transaktionen och att nämnda handling, genom hvilken alltså en öfverflyttning af värden från en till annan ägde rum, skulle förses med en efter värdet af den avslutade affären lämpad stämpel. Dylika bestämmelser påkalla emellertid med nödvändighet förändringar äfven i gällande civillagstiftning. Vid sådant förhållande har något förslag i detta ämne från bevillningsutskottets sida icke kunnat ifrågakomma, men har utskottet dock ansett sig böra antyda en väg, som i berörda afseende kunde anses lämplig.

*Tiden för
stämpel-
skattens till-
lämpning.*

I fråga härefter om tiden för det framlagda författningsförslagets trädande i kraft har Kungl. Maj:t föreslagit, att stadgandena om aktie- och lottbrefs förseende med stämpel samt därmed sammanhängande ansvarsbestämmelser skola träda i kraft den 1 juli innevarande år, men öfriga i förslaget innefattade nya eller förändrade bestämmelser den 1 januari 1907.

*(Hr Lind-
grens motion).*

Beträffande denna del af Kungl. Maj:ts proposition har herr *Lindgren* i sin ofvanberörda motion hemställt, »att Riksdagen, därest den i öfrigt i hufvudsak bifaller den kungl. propositionen, måtte besluta, att däri föreslagna bestämmelser angående emissionsstämpel icke skola äga tillämpning å de aktier och lotter, som utsläppas på grund af beslut, som därom fattats före den 18 april 1906.»

Till stöd för detta yrkande har herr *Lindgren* anfört följande:

»I Kungl. Maj:ts nådiga proposition, n:o 126, angående vissa ändringar i gällande förordning angående stämpelafgiften, gifven Stockholms slott den 18 april 1906, föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen, att de i 8 och 54 §§ af förslaget införda bestämmelser angående aktie- och lottbrefs förseende med stämpel, då sådan handling af vederbörande bolag utfärdas, och ansvar för underlåtenhet att i sådant fall belägga den-samma med föreskrifven stämpel skola träda i kraft den 1 juli 1906.

I det propositionen bifogade statsrådsprotokollet yttrar chefen för finansdepartementet följande: »Till förekommande däraf, att bolag, *hvilka*

hafva för afsikt att under den närmaste tiden emittera nya aktier eller lotter, skulle, i syfte att undvika den föreslagna emissionsstämpeln, tidigare än eljest vidtaga en sådan åtgärd¹⁾, hvarigenom till äfventyrs den inkomst, staten för nästa år skulle af nämnda stämpelafgift kunna påräkna, komme att betydligt reduceras, synes det vara af vikt, att de föreslagna bestämmelserna i denna del få erhålla laga kraft så snart som möjligt.»

Mot den i detta yttrande inneboende tanken synes mig intet i hufvudsak vara att anmärka, men väl mot den tillämpning af densamma, som departementschefen gjort, alldenstund enligt den nådiga propositionens ordalydelse, såvidt jag kan förstå, den nya stämpelskatten skulle komma att drabba redan beslutade och iverksatta emissioner.

Det vore uppenbarligen icke blott en obillighet utan en orättvisa att gifva en ny stämpelbeskattning en retroaktiv verkan.

De i närvarande stund redan beslutade och i verket satta aktie- och lottemissionerna hafva byggts på den nuvarande skattelagstiftningen och sålunda på den förutsättningen, att ingen emissionsstämpel kunde komma i fråga; och såväl emissionspriset som den verkställda teckningen har däraf betingats. Då ingenting hindrar, att inbetalningen af de tecknade beloppen kan vara och i många fall redan är verkställd, och då vidare de nya aktierna och lotterna i vissa emissioner äro berättigade till erhållande af del i löpande årets vinst, synes icke ögonblicket för aktie- eller lottbrevfets utfärdande böra vara bestämmande för huruvida det skall beläggas med stämpel eller icke, utan snarare tidpunkten, då teckningen af aktierna och lotterna i de nya emissionerna verkställdes, eller möjligen då efter afslutad teckning styrelsernas beslut om de nya emissionerna af vederbörande bolagsstämmor bekräftades.

I och genom af vederbörande bolag accepterad teckning af aktier eller lotter har ju tecknaren kommit i faktisk besittning af den rätt, som aktie eller lott medför, under förutsättning att han fullgör åtagna förbindelser. Om, sedan teckning fullgjorts, utfärdandet af aktie- eller lottbrev sker någon tid förr eller senare är ju fullkomligt likgiltigt och kan blifva beroende af rent tillfälliga omständigheter.»

Då det uppenbarligen är af vikt att tillse, det staten får största möjliga inkomst af den ifrågasatta stämpelskatten, och man sålunda bör söka förebygga, att bolag genom att tidigare än eljest skolat ske ut-

Utskottets
yttrande.

¹⁾ Kurs. af motionären.

släppa nya aktier eller lotter undandraga sig den af Kungl. Maj:t föreslagna emissionsstämpeln, lärer det vara välbetänt att, på sätt Kungl. Maj:t föreslagit, låta de stadganden, som röra nämnda stämpel, träda i kraft redan under innevarande år.

Att från stämpelskatt undantaga de aktier och lotter, hvilkas utsläppande grunda sig på beslut, fattade före den 18 april 1906 eller den dag, då förevarande proposition blifvit till Riksdagen aflämnad, synes så mycket mindre böra komma i fråga, som redan i den till innevarande års riksdag den 15 sistlidne januari öfverlämnade statsverkspropositionen gifvits tillkänna, att förslag om en emissionsstämpel vore att förvänta, och således de bolag, som därefter beslutat utfärda nya aktier eller lotter, därvid haft att räkna med en dylik eventualitet. Utskottet har alltså ansett sig böra afstyrka bifall till herr Lindgrens förevarande motion.

De skäl, som tala för att låta föreskrifterna om stämpel å aktier eller lotter, hvilka utsläppas i gamla bolag, träda i kraft redan under innevarande år, gälla i hufvudsak äfven i fråga om tiden för tillämpningen af de af utskottet föreslagna stadgandena om stämpel å aktier och lotter i nybildade bolag; och har utskottet därför funnit sig böra föreslå, att jämväl sistnämnda bestämmelser vinna tillämpning från och med den 1 juli 1906.

*Hr Molls
motion n:o 11.*

Utskottet har slutligen att yttra sig rörande ofvanberörda af herr *Moll* väckta motion n:o 11, däri motionären dels föreslagit viss förändrad lydelse af 27 och 32 §§ i nu förevarande förordning, dels ock, därest Kungl. Maj:ts förslag om stämpelafgift vid aktiebrefs utfärdande godkändes, ansett böra tagas i öfvervägande, huruvida ej blanketter till aktiebref borde få stämplas på samma sätt, som af motionären föreslagits rörande blanketter till obligationer.

Vid införande här nedan af motionärens förslag har jämsides upp-tagits äfven den nuvarande lydelsen af ifrågakomna paragrafer.

(Nuvarande lydelse:)

27 §.

Stämplars skola vara att tillgå af följande slag, nämligen:

a) helarksstämplars å 50 öre samt 1, 1,25, 1,50, 2 och 3 kronor, samt

(Föreslagen lydelse:)

27 §.

Stämplars skola vara att tillgå af följande slag, nämligen:

a) helarksstämplars å 50 öre samt 1, 1,25, 1,50, 2 och 3 kronor, samt

(Nuvarande lydelse:)

b) enkla och dubbla beläggningsstämplar å 10, 15, 20, 25, 30, 40, 50, 60 och 75 öre samt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 20, 25, 50, 75, 100, 200 och 500 kronor.

(Föreslagen lydelse:)

b) enkla och dubbla beläggningsstämplar å 10, 15, 20, 25, 30, 40, 50, 60 och 75 öre samt 1, 1,20, 1,50, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 15, 20, 25, 30, 50, 75, 100, 200 och 500 kronor.

32 §.

Stämpling af blanketter till växlar och anvisningar må på därom hos statskontoret gjord ansökning verkställas genom nämnda myndighets försorg; börande sådan ansökning vara åtföljd af blanketterna, tvefald uppgift å dessas antal samt penningar motsvarande det erforderliga stämpelbeloppet.

32 §.

Stämpling af blanketter till *obligationer* må på därom hos statskontoret gjord ansökning verkställas genom nämnda myndighets försorg; börande sådan ansökning vara åtföljd af blanketterna, tvefald uppgift å dessas valörer och antalet af hvarje valör samt penningar motsvarande det erforderliga stämpelbeloppet.

Till stöd för sitt ifrågavarande förslag har motionären anført följande.

»Någon stämpling af blanketter till växlar och anvisningar i enlighet med nämnda stadgande har icke förekommit på många år. Anledningen härtill är, att medgifvandet att erhålla dylika blanketter stämplade numera icke *kan* med någon fördel begagnas. Stadgandet i fråga är ett arf från äldre stämpelförordningar, gällande under tiden före den 1 januari 1895. Då utgick växelstämpeln (endast å utländsk växel) med 50 öre för växel å mindre belopp än 1,000 kronor, men eljest med en 1 krona för hvarje växel, oafsedt växelns belopp (dock voro växlar å mindre belopp än 100 kronor stämpelfria). Det vill säga, antingen växel lydde å 100 kronor eller 900 kronor var stämpeln 50 öre och antingen växel lydde å 1,000 kronor eller 100,000 kronor var stämpeln 1 krona. På den tid, då växel belades med stämpel endast å två olika belopp, 50 öre eller 1 krona, var det en fördel för större bankinrättningar och firmor, som utfärdade växlar till större antal, att kunna få växelblanketter stämplade. Sedan emellertid genom kungl. förordningen den 9 april 1894 föreskrifvits, att växelstämpeln fr. o. m. den 1 januari 1895 skulle utgå med 50 öre för hvarje påbörjad tusen-

tal kronor (med vissa begränsningar för växlar å belopp under 500 kronor) lät det sig ej längre göra att på förhand förse blanketterna med stämpel, utan måste man vänta med stämpelns åsättande till dess växel blifvit utskrifven.

Det ifrågavarande stadgandet bör således, såsom numera föråldradt och oanvändbart, utgå.

Det finnes emellertid en annan kategori stämpelpfiktiga handlingar, för hvilka en stämpelåsättning sådan som den för växelblanketter medgifna skulle medföra en afsevärd fördel ej blott för utfärdaren af dessa handlingar, utan äfven för statsverket.

Obligationer (med undantag af svenska statens och allmänna hypoteksbankens) skola enligt gällande bestämmelser fördes med stämpel till belopp af 30 öre för hvarje påbörjadt hundratal kronor.

Ett obligationslån omfattar, som bekant, ett större eller mindre antal särskilda obligationer, ofta uppgående till tusental. För utställaren vore det gifvetvis en betydande fördel att kunna få stämplarne påtryckta obligationerna i stället för att, såsom nu sker, nödgas påklistra obligationerna erforderliga stämplor. Han skulle därigenom besparas arbetet med påklistringen samt vinna säkerhet för att icke stämpeln genom ovarsam behandling af obligationen eller på annat sätt aflägsnades från denna.

För statsverket skulle en dylik påtryckning af stämplarne medföra ökad trygghet mot samma stämpels användning två gånger, hvilket vid nuvarande förfaringssätt icke kan anses vara helt och hållet uteslutet. Den föreskrifna stämpelmakuleringen sker nämligen någon gång så ofullständigt, att användningen af en och samma stämpel två gånger ingalunda får anses vara en omöjlighet.

Uppljningsvis bör här nämnas, att såväl den tyska som den franska obligationsstämpeln plägar anbringas genom stämpelns påtryckning på obligationerna.

Den omständigheten, att ett obligationslån ofta, ja vanligtvis är fördeladt i obligationer å olika valörer, bör icke utgöra något hinder för stämpelns påtryckning på obligationerna. Utställaren skulle naturligtvis vid ansöknigen till statskontoret foga uppgift å de olika valörerna äfvensom å antalet obligationer af hvarje valör.

Redan nu finnas stämplor å så många olika belopp, att de flesta brukliga obligationsvalörer kunna vederbörligen stämpelbeläggas utan åsättande af mer än en stämpel. Emellertid finnas fyra i stor utsträckning brukliga obligationsvalörer, hvilka för närvarande måste fördes med två stämplor, nämligen valörerna 400, 500, 4,000 och 10,000.

Oafsedt huruvida den här ifrågasatta påtryckningen af stämplat på obligationer godkännes eller ej, torde för underlättande af stämpling af nämnda valörer stämplat på 1,20, 1,50, 12 och 30 kronor böra anskaffas.»

Motionärens förslag afser alltså ändring af gällande stämpelförordning, dels i det syfte att rätten att genom statskontorets försorg få stämpling af blanketter verkställd skulle upphöra att gälla med afseende på växlar och anvisningar och i stället medgifvas i fråga om obligationer dels ock i syfte att beläggningsstämplat skulle finnas att tillgå på följande nya valörer, nämligen 1 krona 20 öre, 1 krona 50 öre, 12 kronor och 30 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Den för närvarande medgifna rätten att genom statskontorets försorg få stämpling af blanketter till växlar och anvisningar verkställd har, såsom i motionen framhålles, haft sin betydelse uteslutande med hänsyn till äldre bestämmelser rörande stämpelbeläggning af dylika handlingar. Någon stämpling af växelblanketter har icke heller på åtskilliga år verkställts genom statskontorets försorg och något behof af dylik stämpling torde med nu gällande bestämmelser i ämnet icke vidare komma att yppa sig. Under sådana förhållanden kan ock otvifvelaktigt det ifrågavarande stadgandet ur förordningen uteslutas.

Beträffande härefter motionärens förslag att dylik rätt till stämpling af blanketter i stället må medgifvas i fråga om obligationer, har utskottet icke heller något att däremot erinra, då detsamma i olika hänseenden torde, på sätt motionären framhållit, kunna medföra fördelar. Och äfven om kostnaden för stämpelns påtryckning till äfventyrs skulle ställa sig i någon mån dyrare än tryckningskostnaden för de beläggningsstämplat, med hvilka obligationerna eljest skolat förses, torde denna ökade utgift med all sannolikhet komma att uppvägas af den vinst, statsverket skulle erhålla därigenom att stämpelbeloppen inbetalades direkt till statskontoret och således afdrag för försäljningsprovision icke komme att äga rum.

Därest den ofvan föreslagna stämpelafgiften varder af Riksdagen fastställd, har det syntts riktigt, att rätt till stämpling af blanketter medgifvas äfven i fråga om aktie- och lottbref.

Vidkommande slutligen förslaget att införa nya beläggningsstämplat på vissa af motionären angifna valörer synes äfven detta lämpligen böra bifallas.

Utskottet hemställer alltså,

1:o) att Riksdagen, i anledning af Kungl. Maj:ts förevarande proposition n:o 126 angående vissa ändrin-

gar i gällande förordning angående stämpelafgiften samt den af herr *Moll* väckta motion, n:o 11, ville besluta, att 8, 27, 32 och 54 §§ i nämnda förordning skola erhålla den förändrade lydelse, härvid fogade förslag utvisar;

2:o) att Riksdagen, med afslag å Kungl. Maj:ts i förenämnda proposition framställda förslag till förändrad lydelse af 9 § i samma förordning, ville besluta, att berörda paragraf skall bibehållas oförändrad;

3:o) att Riksdagen tillika måtte besluta, att de i 8 och 54 §§ af ofvannämnda förslag införda bestämmelser angående aktie- och lottbrefs förseende med stämpel, då sådan handling af vederbörande bolag utfärdas, och ansvar för underlåtenhet att i sådant fall belägga densamma med föreskrifven stämpel skola träda i kraft den 1 juli 1906, men öfriga i förslaget innefattade nya eller förändrade bestämmelser den 1 januari 1907; samt

4:o) att de i detta betänkande behandlade motionerna

a) II: 161 af herr *Moll*,

b) II: 162 af herr *O. A. Ericsson* och

c) I: 41 af herr *Lindgren* måtte anses besvarade genom hvad utskottet här ofvan hemställt.

Sedan Riksdagen fattat beslut i förevarande ämne, kommer utskottet framdeles i sammanhang med beräkningen af vissa bevillningar för år 1907 att afgifva yttrande rörande stämpelskattesummans storlek; hvilket utskottet härmed får för Riksdagen

5:o) anmäla.

Stockholm den 4 maj 1906.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

(-Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

Förslag

till

ändrad lydelse af 8, 9, 27 och 54 §§
i nådiga förordningen angående
stämpelafgiften den 2 juni 1899.

Förslag

till

ändrad lydelse af 8, 27, 32 och 54 §§
i förordningen angående stämpel-
afgiften den 2 juni 1899.

8 §.

Följande enskilda handlingar skola förses med stämpel på sätt här nedan stadgas.

A) Bouppteckning, Fideikommissbref om fast egendom, Gåfvobref, Morgongåfvobref, Testamente och Äktenskapsförord:

Fideikommissbref om fast egendom skall, då det för lagfart företes, förses *dels* med stämpel af 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde, *dels ock* med ytterligare stämpel enligt de grunder, som äro stadgade för beräkning af stämpel å andel i död mans bo, för samma värde efter afdrag ej mindre för den i egendomen in-tecknade gäld, som vid siste fideikommissariens död kan vara obetald, samt för hvad den nye fideikommissarien enligt fideikommissbrefvet kan vara skyldig till annan utgifva, än äfven för det enligt 17 § beräknade kapitalvärdet af nyttjanderätt till eller afkomst af egendomen i dess helhet eller någon del däraf, därest sådan rätt visas tillkomma annan än den nye fideikommissarien.

Sökes på grund af fideikommissbref lagfart senare än efter lag bort ske, skall utöfver den stämpel, som nu är sagd, å fideikommissbrefvet läggas stämpel af 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde.

Se för öfrigt 10, 13, 17, 18 och 19 §§.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

Gåfva af fast egendom: afhandling därom skall, då den för lagfart företes, förses med stämpel till nedannämnda belopp:

då egendomen gifvits till skyldeman i rätt nedstigande led: 80 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde; samt

i annat fall: 1 krona 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde.

Sökes på grund af afhandling, hvarom här är fråga, lagfart senare än efter lag bort ske, skall afhandlingen förses med stämpel till dubbla beloppet af hvad nyss för hvarje fall är stadgad.

Se för öfrigt 10, 13 och 19 §§.

Gåfva af lös egendom: afhandling därom skall vid utgifvandet förses med stämpel till nedannämnda belopp:

då egendomen gifvits till skyldeman i rätt nedstigande led: 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde; samt

i annat fall: 1 krona 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde.

Bortgifves genom afhandlingen aktie eller lott i solidariskt bankbolag, och skall, enligt hvad nedan stadgas, aktie- eller lottbrevet på grund af öfverlåtelsen beläggas med stämpel, må vid beräkning af den stämpel, hvarmed afhandlingen skall förses, afdragas beloppet af den för aktie- eller lottbrevet föreskrifna stämpel.

Morgongåfvobref — — — — —

Testamente om fast egendom skall, då det för lagfart företes, utöfver den stämpel, som, enligt hvad ofvan stadgas, kan erfordras, förses med

(Utskottets förslag:)

Gåfva af fast egendom: afhandling därom skall, då den för lagfart företes, förses med stämpel till nedannämnda belopp:

då egendomen gifvits till skyldeman i rätt nedstigande led: 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde; samt

i annat fall: 1 krona 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde.

Se för öfrigt 10, 13 och 19 §§.

Testamente om fast egendom skall, då det för lagfart företes utöfver den stämpel, som, enligt hvad ofvan stadgas, kan erfordras, förses med

(Kungl. Maj:ts förslag:)

särskild stämpel af 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde, eller, *ifall lagfarten sökes senare än efter lag bort ske, af 1 krona 20 öre för hvarje fulla 100 kronor af nämnda värde.*

Se för öfrigt 10, 13, 16, 17 och 19 §§.

Äktenskapsförord — — — — —

(Utskottets förslag:)

särskild stämpel af 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde.

Se för öfrigt 10, 13, 16, 17 och 19 §§.

B) Öfriga stämpelpliktiga enskilda handlingar:

Afkomst eller annan förmån af fast egendom: — — — — —

Aktiebref, som af inländskt aktiebolag utfärdas för ökning af det vid bolagets bildande tecknade aktiekapitalet, skall, innan brefvet af bolaget utgifves, förses med stämpel af 10 öre för hvarje fulla 10 kronor af det belopp, hvarå den i brefvet afsedda aktie lyder, eller, om brefvet utfärdats å två eller flera aktier, af det belopp, hvarå aktierna sammanlagdt lyda; dock att, ifall enligt bolagets beslut för aktie skall erläggas betalning med högre belopp än det, hvarå aktien lyder, stämpeln skall beräknas i förhållande till det högre beloppet. För stämpelbeläggnings behöriga fullgörande svare ledamöterna i bolagets styrelse eller, ifall tillsynen öfver stämpelbeläggnings enligt bolagets beslut uppdragits åt en eller flera af dem, dessa ledamöter.

Aktiebref i inländskt aktiebolag skall, innan brefvet af bolaget utgifves, förses med stämpel enligt följande grunder:

a) *Aktiebref i nybildadt bolag skall förses med stämpel af 5 öre för hvarje fulla 10 kronor af det belopp, hvarå den i brefvet afsedda aktie lyder, eller, om brefvet utfärdats å två eller flera aktier, af det belopp, hvarå aktierna sammanlagdt lyda; dock att, ifall enligt bolagets beslut för aktie skall erläggas betalning med högre belopp än det, hvarå aktien lyder, stämpeln skall beräknas i förhållande till det högre beloppet.*

b) *Aktiebref, som eljest utfärdas, skall förses med stämpel af 10 öre för hvarje fulla 10 kronor af det belopp, hvarå den i brefvet afsedda aktie lyder, eller, om brefvet utfärdats å två eller flera aktier, af det belopp, hvarå aktierna sammanlagdt lyda; dock att, ifall enligt bolagets*

(Kungl. Maj:ts förslag:)

Öfverlåtes genom köp, byte eller gäfva aktie i inländskt aktiebolag; skall aktiebrefvet vid öfverlåtelsen förses med stämpel af 5 öre för hvarje fulla 20 kronor af aktiens värde. Detta värde skall anses utgöra det efter fem för hundra kapitaliserade medelvärdet af den utdelning, som må hafva bestämts för de tre senaste räkenskapsår, beträffande hvilka beslut rörande frågan om utdelning å aktier, medförande enahanda rätt som den ifrågavarande, af bolaget fattat, eller, i fall beslut i sådant hänseende föreligga allenast i fråga om två räkenskapsår, för dessa år: skolande vid beräkningen af medelvärdet tagas i betraktande jämväl sådant räkenskapsår, för hvilket enligt bolagets beslut ingen utdelning skall äga rum. Har beslut i fråga om utdelning fattats endast beträffande ett räkenskapsår, skall det efter enahanda grund kapitaliserade värdet af samma års utdelning, där sådan beslutits, läggas till grund för stämpels beräkning.

Finnes aktiebrefvet vid öfverlåtelsen i utlandet, skall stämpelbe-

(Utskottets förslag:)

beslut för aktie skall erläggas betalning med högre belopp än det, hvarå aktien lyder, stämpeln skall beräknas i förhållande till det högre beloppet.

För aktiebrefs behöriga stämpelbeläggning svare ledamöterna i bolagets styrelse eller, ifall tillsynen öfver stämpelbeläggningen enligt bolagets beslut uppdragits åt en eller flera af dem, dessa ledamöter.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

läggning på grund af öfverlåtelsen ske, då aktiebrevet för nye ägarens räkning hit till riket inkommer.

Har för det eller de räkenskapsår, till hvilka, enligt hvad ofvan för hvarje fall är stadgadt, hänsyn vid stämpelns beräkning skall tagas, ingen utdelning å aktier med enahanda rätt som den ifrågavarande beslutits, eller har beslut i ämnet ännu icke för något räkenskapsår fattats, vare aktiebrevet från stämpel fritt.

Öfverlåtes genom köp, byte eller gifva aktie i utländskt aktiebolag, skall aktiebrevet, om det här i riket finnes, vid öfverlåtelsen förses med stämpel af 5 öre för hvarje fulla 20 kronor af aktiens nominella värde.

Anvisning — — — — —

Köp af fast egendom: afhandling därom eller af offentlig myndighet utfärdad köpehandling skall, då den för lagfart företes, förses med stämpel af 80 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde; dock att köpeafhandling, på grund hvaraf lagfart sökes för aktiebolag, som icke drifver bankrörelse, bör beläggas med stämpel af 1 krona 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde.

Sökes på grund af köpeafhandling lagfart senare än efter lag bort ske, skall afhandlingen förses med stämpel till dubbla beloppet af hvad nyss för hvarje fall är stadgadt.

Där köpeafhandling, utan tillägg till eller förändring i stadgade villkor, öfverlåtes inom den för lagfart föreskrifna tid, räknadt från

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

första fånget, och inom samma tid för lagfart företes, äger stämpelbeläggning rum allenast för sista fånget.

Fängeshandling, på grund hvaraf sökes lagfart å järnväg, är från stämpel fri.

Köp af lösören, hvilka i säljarens vård kvarblifva: — — — — —

Lifränta — — — — —

Lottbref, som af inländskt solidariskt bankbolag för ökning af grundfonden eller genom tillskott af kommanditlottägare bildad särskild fond utfärdas, skall, innan brefvet af bolaget utgifves, förses med stämpel af 10 öre för hvarje fulla 10 kronor af det belopp, hvarå den i brefvet afsedda lott lyder, eller, om brefvet utfärdats å två eller flera lotter, af det belopp, hvarå lotterna sammanlagdt lyda; dock att, ifall enligt bolagets beslut för lott skall erläggas betalning med högre belopp än det, hvarå lotten lyder, stämpeln skall beräknas i förhållande till det högre beloppet. För stämpelbelägningens behöriga fullgörande svare ledamöterna i bolagets styrelse eller, ifall tillsynen öfver stämpelbelägningen enligt bolagets beslut uppdragits åt en eller flere af dem, dessa ledamöter.

Lottbref i inländskt solidariskt bankbolag skall, innan brefvet af bolaget utgifves, förses med stämpel enligt följande grunder:

a) Lottbref i nybildadt bolag skall förses med stämpel af 5 öre för hvarje fulla 10 kronor af det belopp, hvarå den i brefvet afsedda lott lyder, eller, om brefvet utfärdats å två eller flera lotter, af det belopp, hvarå lotterna sammanlagdt lyda; dock att, ifall enligt bolagets beslut för lott skall erläggas betalning med högre belopp än det, hvarå lotten lyder, stämpeln skall beräknas i förhållande till det högre beloppet.

b) Lottbref, som eljest utfärdas, skall förses med stämpel af 10 öre för hvarje fulla 10 kronor af det belopp, hvarå den i brefvet afsedda lott lyder eller, om brefvet utfärdats å två eller flera lotter, af det belopp, hvarå lotterna sammanlagdt lyda; dock att, ifall enligt bolagets beslut för lott skall erläggas betalning med högre belopp än det, hvarå lotten lyder, stämpeln skall beräknas i förhållande till det högre beloppet.

För lottbrefs behöriga stämpelbeläggning svare ledamöterna i bolagets styrelse eller, ifall tillsynen öfver stämpelbelägningen enligt bo-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

Öfverlåtes genom köp, byte eller gåfva lott i inländskt solidariskt bankbolag, skall lottbrevet förses med stämpel af 5 öre för hvarje fulla 20 kronor af lottens värde. Detta värde skall anses utgöra det efter fem för hundra kapitaliserade medelvärdet af den utdelning, som må hafva bestämts för de tre senaste räkenskapsår, beträffande hvilka beslut rörande frågan om utdelning å lotter, medförande enahanda rätt som den ifrågavarande, af bolaget fattats, eller, ifall beslut i sådant hänseende föreligga allenast i fråga om två räkenskapsår, för dessa år; skolandet vid beräkningen af medelvärdet tagas i betraktande jämväl sådant räkenskapsår, för hvilket enligt bolagets beslut ingen utdelning skall äga rum. Har beslut i fråga om utdelning fattats endast beträffande ett räkenskapsår, skall det efter enahanda grund kapitaliserade värdet af samma års utdelning, där sådan beslutits, läggas till grund för stämpelns beräkning.

Finnes lottbrevet vid öfverlåtelsen i utlandet, skall stämpelbeläggning på grund af öfverlåtelsen ske, då lottbrevet för nye ägarens räkning hit till riket inkommer.

Har för det eller de räkenskapsår, till hvilka, enligt hvad ofvan för hvarje fall är stadgadt, hänsyn vid stämpelns beräkning skall tagas, ingen utdelning å lotter med enahanda rätt

(Utskottets förslag:)

lagets beslut uppdragits åt en eller flere af dem, dessa ledamöter.

(Kungl. Majt:s förslag:)

(Utskottets förslag:)

som den ifrågavarande beslutits, eller har beslut i ämnet ännu icke för något räkenskapsår fattats, vare lottbrevet från stämpel fritt.

Öfverlåtes genom köp, byte eller gifva lott i utländskt solidariskt bankbolag, skall lottbrevet, om det här i riket finnes, vid öfverlåtelsen förses med stämpel af fem öre för hvarje fulla 20 kronor af lottens nominella värde.

Lösöreköp — — — — —

Skattelösen af kronojord: bref eller resolution därå skall, då handlingen för lagfart företes, förses med stämpel af 5 kronor; dock att dylik handling, på grund hvaraf lagfart sökes för aktiebolag, som icke drifver bankrörelse, bör förses med stämpel af 10 kronor.

Sökes på grund af handling, hvarom här är fråga, lagfart senare än efter lag bort ske, skall handlingen förses med stämpel till dubbla beloppet af hvad ofvan för hvarje fall är stadgadt.

Skogsafverkning — — — — —

9 §.

Till köpe- och bytesbref, på grund hvaraf lagfart sökes, bestå kontrahenterna hälften hvardera till stämpeln, om ej annorlunda därom slutadt är; dock vare nye ägaren pliktig att ensam vidkännas den förhöjning i stämpeln, som kan inträda i följd däraf att lagfart sökes senare än efter lag bort ske.

9 §.

Till köpe- och bytesbref, på grund hvaraf lagfart sökes, bestå kontrahenterna hälften hvardera till stämpeln, om ej annorlunda därom slutadt är.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

Då lagfart sökes å fång, som skett i enlighet med gällande författningar om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof eller om afledning af vatten, skall stämpeln af lagfartssökanden ensam gäldas.

Stämpelafgift, som för bouppteckning utgått ur död mans bo, skall arfvingar och testamentstagare emellan så gäldas, att en hvar af dem består så mycket af samma afgift, som enligt de för beräkning af sagda stämpelafgift stadgade grunder å hans andel i boet belöper.

27 §.

Stämplars skola vara att tillgå af följande slag, nämligen:

- a) helarksstämplor å 50 öre samt 1, 1,25, 1,50, 2 och 3 kronor, samt
- b) enkla och dubbla beläggningsstämplor å 5, 10, 15, 20, 25, 30, 40, 50, 60 och 75 öre samt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 20, 25, 50, 75, 100, 200 och 500 kronor.

27 §.

Stämplars skola vara att tillgå af följande slag, nämligen:

- a) helarkstämplor å 50 öre samt 1,25, 1,50, 2 och 3 kronor, samt
- b) enkla och dubbla beläggningsstämplor å 5, 10, 15, 20, 25, 30, 40, 50, 60 och 75 öre samt 1, 1,20, 1,50, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 15, 20, 25, 30, 50, 75, 100, 200 och 500 kronor.

32 §.

Stämpling af blanketter till *aktiebref, lottbref och obligationer* må på därom hos statskontoret gjord ansökning verkställas genom nämnda myndighets försorg; börande sådan ansökning vara åtföljd af blanketterna, tvefald uppgift å dessas valörer och antalet af hvarje valör samt penningar motsvarande det erforderliga stämpelbeloppet.

54 §.

1. Den, som utgifver växel, anvisning, invisning, handling, som innefattar uppdrag om inkassering af penningar och emot hvars företeende eller aflämnande betalning fordras, kvittens, som, för inkasse-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

ring af penningar genom annan person än fordringsägaren, från en ort till en annan försändes, eller bevis om insättning å depositionsräkning hos bank eller bankir eller å kapitalräkning utan att därvid förse handlingen med stadgad stämpel, så ock den, som öfverlåter eller till godkännande eller betalning företer å utrikes ort utfärdad växel, anvisning, invisning, sådan handling, innefattande uppdrag om inkasering, eller sådant kvittens, som ofvan säges, utan att handlingen är med föreskrifven stämpel försedd, skall böta tio gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot fem kronor.

2. Åsidosätter någon hvad i 8 § finnes föreskrifvet om stämpelbeläggning af aktie- eller lottbref, då det af aktiebolag eller solidariskt bankbolag utfärdas, böte tio gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

3. Den, som för egen eller annans räkning öfverlåter aktie eller lott i solidariskt bankbolag utan att vid öfverlåtelsen förse aktie- eller lottbrefvet med föreskrifven stämpel, så ock den, som på grund af öfverlåtelse mottager sådan handling, hvilken icke blifvit med föreskrifven stämpel försedd, utan att belägga handlingen med felande stämpel, böte tio gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot fem kronor.

4. Inkommer på grund af öfverlåtelse af aktie eller lott i solidariskt bankbolag aktie- eller lottbrefvet för nye ägarens räkning hit till riket, och underlåter han att inom en månad efter mottagandet förse brefvet med stadgad stämpel, böte som i 3 mom. är sagdt.

5. Den obligationsutgifvare, som utlämnar obligation utan att därvid förse handlingen med stadgad stämpel, så ock den, som belånar, försäljer eller på hvad sätt det vara må öfverlåter i utlandet utgifven

3. Den obligationsutgifvare, som utlämnar obligation, utan att därvid förse handlingen med stadgad stämpel, så ock den, som belånar, försäljer eller på hvad sätt det vara må öfverlåter i utlandet utgifven

(Kungl. Maj:ts förslag:)

obligation, utan att handlingen är försedd med föreskrifven stämpel eller sådan påteckning af magistrat, som här ofvan under rubriken obligation i 8 § omförmäles, skall böta tjugu gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

6. Den obligationsutgifvare, som här i riket utlämnar obligation, som är dagtecknad före den 1 Januari 1895, samt underlåter att förse obligationen med den i 20 § föreskrifna anteckning, skall böta tjugu gånger den å handlingen belöpande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

7. Utgifvare af gåfvobref om lös egendom eller af köpe- eller bytesbref om fartyg skall för underlåtenhet att vid utgifvandet förse dylik handling med stadgad stämpel böta två gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

8. Agent för utländsk försäkringsgifvare, som utlämnar kvittens å premie, utan att detta är behörigen med stämpel försedt, böte för hvarje gång sådant sker två gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

9. Underlåter testamentstagare, som erhållit vederbörande arfvinges godkännande af testamente, till hvilket testamentstagaren veterligen hänsyn icke tagits vid stämpelbeläggning af bouppteckningen efter testamentsgifvaren och hvilket icke

(Utskottets förslag:)

obligation, utan att handlingen är försedd med föreskrifven stämpel eller sådan påteckning af magistrat, som här ofvan under rubriken obligation i 8 § omförmäles, skall böta tjugu gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

4. Den obligationsutgifvare, som här i riket utlämnar obligation, som är dagtecknad före den 1 januari 1895, samt underlåter att förse obligationen med den i 20 § föreskrifna anteckning, skall böta tjugu gånger den å handlingen belöpande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

5. Utgifvare af gåfvobref om lös egendom eller af köpe- eller bytesbref om fartyg skall för underlåtenhet att vid utgifvandet förse dylik handling med stadgad stämpel böta två gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

6. Agent för utländsk försäkringsgifvare, som utlämnar kvittens å premie, utan att detta är behörigen med stämpel försedt, böte för hvarje gång sådant sker två gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

7. Underlåter testamentstagare, som erhållit vederbörande arfvinges godkännande af testamente, till hvilket testamentstagaren veterligen hänsyn icke tagits vid stämpelbeläggning af bouppteckningen efter testamentsgifvaren och hvilket icke

(Kungl. Maj:ts förslag:)

heller blifvit för bevakning vid domstol företdt, att, då tid för testamentsbevakning ute är och en månad förflutit sedan godkännande erhållits, förse testamentet med föreskrifven stämpel, böte två gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

10. Där handling, i afseende å hvars stämpelbeläggning ansvar i 1, 5, 7 eller 8 mom. stadgas, icke blifvit af den, hvilken stämpelbeläggningsen ålegat, försedd med behörig stämpel, vare äfven den, hvilken såsom bevis om förvärfvad rättighet mottager handlingen eller densamma för annans räkning försäljer, belånar eller till godkännande eller betalning företer utan att belägga den med felande stämpel, underkastad det för felaktig eller försummad stämpelbeläggning af handlingen stadgade ansvar.

11. Den, som uppgifver död mans bo, men därvid uppsåtligen döljer undan tillgång af det värde eller lämnar annan falsk uppgift af sådan beskaffenhet, att bouppteckningen af den anledning blifvit belagd med stämpel till lägre belopp, än eljest vederbort, böte två gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor; och må den domstol, där bouppteckning skall ingifvas, på yrkande, vid underrätt af allmän åklagare och vid hofrätt af advokatfiskal, vid vite tillhålla den, som uppgifvit död mans

(Utskottets förslag:)

heller blifvit för bevakning vid domstol företdt, att då tid för testamentsbevakning ute är och en månad förflutit sedan godkännande erhållits förse testamentet med föreskrifven stämpel, böte två gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

8. Där handling, i afseende å hvars stämpelbeläggning ansvar i 1, 3, 5 eller 6 mom. stadgas, icke blifvit af den, hvilken stämpelbeläggningsen ålegat, försedd med behörig stämpel, vare äfven den, hvilken såsom bevis om förvärfvad rättighet mottager handlingen eller densamma för annans räkning försäljer, belånar eller till godkännande eller betalning företer, utan att belägga den med felande stämpel, underkastad det för felaktig eller försummad stämpelbeläggning af handlingen stadgade ansvar.

9. Den, som uppgifver död mans bo, men därvid uppsåtligen döljer undan tillgång af det värde eller lämnar annan falsk uppgift af sådan beskaffenhet, att bouppteckningen af den anledning blifvit belagd med stämpel till lägre belopp, än eljest vederbort, böte två gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor; och må den domstol, där bouppteckning skall ingifvas, på yrkande vid underrätt af allmän åklagare och vid hofrätt af advokatfiskal, vid vite tillhålla den, som uppgifvit död

(Kungl. Maj:ts förslag:)

bo, att med ed fästa uppgiftens riktighet.

12. I de fall, hvarom sägs i denna §, följte ock skyldighet att ersätta kronans förlust.

Utskottets förslag:)

mans bo, att med ed fästa uppgiftens riktighet.

10. I de fall, hvarom sägs i denna §, följte ock skyldighet att ersätta kronans förlust.

Reservationer:

vid punkten 1:o):

beträffande lagfartsstämpeln:

af herrar *J. Bromée*, *K. G. Karlsson*, *Höjer* och *Branting*, hvilka ansett, att 8 § i utskottets förslag, såvidt nu är i fråga, bort hafva följande lydelse:

8 §.

Följande enskilda handlingar skola förses med stämpel på sätt här nedan stadgas.

A) Boupppteckning, fideikommissbref om fast egendom, gåfvobref, morgongåfvobref, testamente och äktenskapsförord:

Gåfva af fast egendom: afhandling därom skall, då den för lagfart företes, förses med stämpel till nedannämnda belopp:

då egendomen gifvits till skyldeman i rätt nedstigande led: 80 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde, dock att där taxeringsvärdet eller köpesumman för den egendom, hvarå lagfart sökes, icke öfverstiger 6,000 kronor, stämpeln skall utgöra 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde; samt

i annat fall: 1 krona 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde.

Se för öfrigt 10, 13 och 19 §§

B) Öfriga stämpelpliktiga enskilda handlingar:

Köp af fast egendom: afhandling därom eller af offentlig myndighet utfärdad köpehandling skall, då den för lagfart företes, förses med stämpel

af 80 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde; dock att, där taxeringsvärdet eller köpesumman för den egendom, hvarå lagfart sökes, icke öfverstiger 6,000 kronor, stämpeln skall utgöra 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde.

Köpeafhandling, på grund hvaraf lagfart sökes för aktiebolag, som icke drifver bankrörelse, bör beläggas med stämpel af 1 krona 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde.

Där köpeafhandling — — — — — fri.

beträffande stämpeln å aktie- och lottbrief:

af herr *Cavalli*, som anført:

»Bevillningsutskottets mening i fråga om de grunder, efter hvilka olika skattesatser vid den af utskottet förordade aktiestämpeln fastslagits, kan jag ej dela. Utskottet har tydligtvis, då det föreslagit högre stämpel å aktier, som utfärdas af i gång varande bolag, utgått från den förutsättningen, att ett redan påbörjadt företag i allmänhet är ekonomiskt säkrare och således i stånd att bära en tyngre beskattning än ett nybildadt bolag. Men detta antagande håller långt ifrån alltid streck, och särskildt den omständigheten att ett bolag utsläpper nya aktier torde ofta vara ett tecken till ekonomisk svaghet hos bolaget. Ett bolags bärkraft lärer ock kunna bedömas efter tillförlitligare grunder än huruvida bolaget är nybildadt eller någon tid varit i verksamhet.

I detta afseende vill jag erinra, att en synnerlig god mätare å den ekonomiska stabiliteten hos ett bolag är att finna i den kurs, efter hvilken bolagets aktier utsläppas. Enligt min åsikt bör också denna kurs läggas till grund för skattesatsernas fastställande, så att aktier, som utsläppas till öfverkurs åsättas en högre stämpel, under det att öfriga aktier beläggas med lägre stämpel.

Ehuru denna min mening icke för närvarande vunnit större anslutning inom bevillningsutskottet, har jag likväl, då jag anser densamma principiellt riktigare än den tanke, som kommit till uttryck i utskottets förslag, trott mig böra utarbета och reservationsvis framlägga ett förslag i ämnet, på det att detta förslag vid en blifvande revision af stämpelbeskattningen må kunna komma under öfvervägande.

Det af mig uppgjorda förslaget till ändrad lydelse af 8 § i förordningen angående stämpelafgiften den 2 juni 1899, hvilket förslag omfattar såväl aktier som de därmed i stämpelafseende fullt likställda banklotterna, är af följande lydelse:

8 §.

Följande enskilda handlingar skola förse med stämpel på sätt här nedan stadgas.

A) Bouppteckning, Fideikommissbref om fast egendom, Gåfvobref, Morgongåfvobref, Testamente och Äktenskapsförord:

B) Öfriga stämpelpliktiga enskilda handlingar:

Afkomst eller annan förmån af fast egendom: — — — — —

Aktiebref i inländskt aktiebolag skall, innan brefvet af bolaget utgifves, förse med stämpel enligt följande grunder:

a) Utgifves aktie utan att betalning för densamma erlägges eller emot betalning, som icke öfverstiger det belopp, hvarå aktien lyder, skall aktiebrefvet förse med stämpel af 5 öre för hvarje fulla 10 kronor af det belopp, hvarå den i brefvet afsedda aktie lyder, eller, om brefvet utfärdats å två eller flera aktier, af det belopp, hvarå aktierna sammanlagdt lyda.

b) Utgifves åter aktie emot betalning, som öfverstiger det belopp, hvarå aktien lyder, skall aktiebrefvet förse med stämpel af 10 öre för hvarje fulla 10 kronor af det belopp, hvarå den i brefvet afsedda aktie lyder, eller, om brefvet utfärdats å två eller flera aktier, af det belopp, hvarå aktierna sammanlagdt lyda.

För aktiebrefs behöriga stämpelbeläggning svare ledamöterna i bolagets styrelse eller, ifall tillsynen öfver stämpelbeläggningsen enligt bolagets beslut uppdragits åt en eller flera af dem, dessa ledamöter.

Anvisning — — — — —

Lifränta — — — — —

Lottbref i inländskt solidariskt bankbolag skall, innan brefvet af bolaget utgifves, förse med stämpel enligt följande grunder:

a) Utgifves lott utan att betalning för densamma erlägges eller emot betalning, som icke öfverstiger det belopp, hvarå lotten lyder, skall lottbrevet förses med stämpel af 5 öre för hvarje fulla 10 kronor af det belopp, hvarå den i brevet afsedda lott lyder, eller, om brevet utfärdats å två eller flera lotter, af det belopp, hvarå lotterna sammanlagdt lyda.

b) Utgifves åter lott emot betalning, som öfverstiger det belopp, hvarå lotten lyder, skall lottbrevet förses med stämpel af 10 öre för hvarje fulla 10 kronor af det belopp, hvarå den i brevet afsedda lott lyder eller, om brevet utfärdats å två eller flera lotter, af det belopp, hvarå lotterna sammanlagdt lyda.

För lottbrefs behöriga stämpelbeläggning svare ledamöterna i bolagets styrelse eller, ifall tillsynen öfver stämpelbeläggningsen enligt bolagets beslut uppdragits åt en eller flere af dem, dessa ledamöter.

Lösöreköp

af herr friherre *Klingspor*, som anförde:

»Jag anser, att de betänkligheter, Kungl. Maj:t i sin proposition uttalat mot att pålägga aktiebref i nybildade bolag stämpelskatt, varit väl grundade. Men då svårighet mött att häfda denna åsikt, har jag måst begränsa mig till att yrka stämpelfrihet för aktier i bolag för järnvägars anläggande. Dylika företag måste nämligen anses vara i särskild grad häfstänger för landets ekonomiska utveckling och höjande samt åstadkommas vanligen genom till det yttersta gående uppoffringar från kommuner och enskilda samt intaga äfven förut en undantagsställning, hvad statens medverkan beträffar.

Jag yrkar därför, att ett tillägg i ofvan angifvet syfte måtte göras till det af bevillningsutskottet föreslagna stadgandet i förordningen angående stämpelafgiften den 2 juni 1899 om stämpel å aktiebref, samt att nämnda stadgande sålunda måtte erhålla följande lydelse:

Aktiebref etc. (= utskottets förslag)

högre beloppet.

Aktiebref i inländskt aktiebolag, som bildas uteslutande för anläggande och trafikerande af järnväg, hvilken är afsedd att för allmän trafik upplåtas, är från den här ofvan i mom. a) stadgade stämpelafgift fri.

För aktiebrefs etc. (= utskottets förslag) — — — — — dessa ledamöter.»

af herrar *Nisser* och *Hammarström*, hvilka anför:

»Vid chefens för finansdepartementet yttrande till statsrådsprotokollet den 13 sistlidne januari därom, att emissionsstämpel icke borde ifrågakomma för aktier och banklotter, som utsläpptes vid bildande af nya bolag, enär en sådan stämpel tilläfventyrs i vissa fall kunde kännas alltför betungande för den företagsamhet, som vore värd uppmuntran, har utskottet erinrat, att detsamma torde, åtminstone i många fall, kunna med ungefär lika rätt sägas om sådana redan befintliga bolag, hvilka förde en tynande tillvaro och som för möjliggörande af en fortsatt verksamhet nödgades utsläppa nya aktier och dymedelst öka sitt aktiekapital.

Den uppfattning, som ligger till grund för denna, äfven enligt vårt förmenande berättigade erinran och som föranledt utskottet att, då en emissionsstämpel ansetts påkallad, föreslå stämpelpliktighet för så väl det ena som det andra slaget af aktier och lottbref, eller att man icke därför, att ett i verksamhet varande bolag ökar sitt aktiekapital, är berättigad att utan vidare anse ett sådant företag mera bärkraftigt i skattehänseende än hvilket som helst nybildadt, bör, synes det oss, då icke heller eljest något giltigt skäl anförts för åtskillnad i förevarande hänseende mellan nybildade och äldre bolag, föranleda därtill, att en och samma stämpelsats bestämmes för aktier — och därmed likställda lottbref i solidariska bankbolag — oafsedt huruvida fråga är om sådan handling, utgifven vid bolagets bildande eller sedermera. En dylik anordning öfverensstämmer äfven med hvad i utlandet allmänt förekommer, något som i sin mån torde tala för lämpligheten af dess godkännande i vårt lands stämpellagstiftning.

I enlighet härmed och med hänsyn till det berättigade i krafvet på försiktighet vid införande i ett jämförelsevis kapitalfattigt land af en ny stämpelafgift sådan som den ifrågavarande, hafva vi inom utskottet påyrkat, att emissionsstämpel för alla slag af aktier och banklotter skulle föreslås till belopp af $\frac{1}{2}$ procent af aktiens eller lottens värde, vid bifall till hvilket förslag förordningens § 8 i de delar, hvarom nu är fråga, skulle erhålla följande lydelse:

Aktiebref, som af inländskt aktiebolag utfärdas, skall, innan brefvet af bolaget utgifves, förses med stämpel af 5 öre för hvarje fulla 10 kronor af det belopp, hvarå den i brefvet afsedda aktie lyder, eller, om brefvet utfärdats å två eller flera aktier, af det belopp, hvarå aktierna sammanlagdt lyda; dock att, ifall enligt bolagets beslut för aktie skall

Jag får därför hemställa att till § 8, B, må införas efter mom. b. följande tillägg:

Frihet från stämpelafgift må ock af Konungen medgifvas för aktiebref i inländskt bolag, därest detsamma tillkommit enbart i humanitært syfte eller för undervisningens befrämjande och för så vidt i den för bolaget gällande bolagsordningen finnas intagna föreskrifter därom, att aktieägare icke må tillgodonjuta högre årlig utdelning än fyra procent å det inbetalda aktiebeloppet äfvensom ej heller vid aktieägares utlösande eller bolagets upplösning utbekomma högre belopp än det inbetalda aktiebeloppet med därå upplupen, icke förut utdelad fyra procents årlig ränta, samt att, därest vid bolagets upplösning, sedan bolagets skulder blifvit guldna och aktieägarna uppburit hvad dem, på sätt nyss nämnts, tillkommer, i bolaget finnas tillgångar, dessa skola användas till främjande af det vid bolagets bildande afsedda eller annat därmed likställdt allmännyttigt ändamål.»

Dessutom har herr *Hammarström* anmält reservation mot viss del af utskottets motivering i fråga om öfverlåtelsestämpel för aktier.

Härjämte har herr *Åkerberg* begärt få antecknadt, att han icke deltagit i den slutliga behandlingen af detta betänkande.